

KU LEUVEN

FACULTEIT SOCIALE WETENSCHAPPEN

**MASTER OF SCIENCE IN DE
COMMUNICATIEWETENSCHAPPEN**

**Verandert het Vlaamse huwelijk
steeds meer in
een Amerikaans televisiehuwelijk?**

Promotor:

Prof. Dr. J. VAN DEN BULCK

Verslaggever :

J. VAN GEEL

MASTERPROEF

aangeboden tot het verkrijgen

van de graad van

Master of Science in de

Communicatiewetenschappen

door **Kaat Van Dingenen**

academiejaar 2012-2013

KU LEUVEN

FACULTEIT SOCIALE WETENSCHAPPEN

**MASTER OF SCIENCE IN DE
COMMUNICATIEWETENSCHAPPEN**

**Verandert het Vlaamse huwelijk
steeds meer in
een Amerikaanse televisiehuwelijk?**

Promotor:
Prof. Dr. J. VAN DEN BULCK
Verslaggever :
J. VAN GEEL

MASTERPROEF
aangeboden tot het verkrijgen
van de graad van
Master of Science in de
Communicatiewetenschappen
door **Kaat Van Dingenen**

academiejaar 2012-2013

Samenvatting

Deze masterproef gaat na of er een invloed is van het Amerikaanse televisiehuwelijk op de trouwdag van de Vlaamse bruid. De thesis baseert zich hiervoor op drie ondersteunende theorieën, namelijk de cultivatietheorie, de sociaal-cognitieve leertheorie en de exemplification theorie, die kunnen verklaren dat mensen datgene wat ze op televisie zien als voorbeeld gaan gebruiken voor hun eigen opinies en gedrag. De cultivatietheorie suggereert dat het wereldbeeld van televisiekijkers in grote mate bepaald wordt door wat ze op televisie zien. Als kijkers regelmatig een televisiehuwelijk met bepaalde kenmerken op televisie zien, gaat dit beïnvloeden hoe die kijkers denken dat een huwelijk er aan toe gaat. De sociaal-cognitieve leertheorie stelt dat mensen kunnen leren door het gedrag, en de consequenties van dat gedrag, van een sociaal model te observeren en dan ook te imiteren. Als kijkers met andere woorden op televisie zien dat koppels met een huwelijksdag die aan bepaalde kenmerken voldoet daarvan gelukkig worden, zullen ze zelf dit gedrag willen imiteren om zo ook een perfecte trouwdag te hebben. De exemplification theorie tenslotte gaat er van uit dat de herhaaldelijke weergave van concepten in de media er voor zorgt dat televisiekijkers het voorkomen van deze fenomenen overschatten en ook als realistischer gaan beschouwen. Wanneer een televisiehuwelijk dus keer op keer dezelfde kenmerken vertoont, gaan kijkers er van uit dat een huwelijk er zo aan toe gaat en zullen ze voor hun eigen trouwdag dus dezelfde gebruiken gaan overnemen.

Voor deze studie werd er allereerst aan de hand van een literatuurstudie gekeken naar welke tradities er gepaard gingen met trouwen in Vlaanderen vanaf het begin van de 18de eeuw tot aan de Tweede Wereldoorlog. Om te weten of het televisiehuwelijk een invloed heeft, is het immers belangrijk te weten hoe er vroeger getrouwd werd. Ten tweede werd er aan de hand van een analyse van enkele populaire films en series waar een huwelijk in voorkomt, gekeken welke nu de kenmerkende gegevens zijn van het typische Amerikaanse televisiehuwelijk. De zes opvallendste kenmerken waren het gebruik van een *wedding planner*, het vieren van een vrijgezellenfeest, het dragen van *something old, something blue, something*

borrowed and something new door de bruid, het houden van een huwelijksceremonie in de tuin, het opstellen van de bruidsmeisjes en bruidsjonkers, die bovendien dezelfde outfit dragen, naast de bruid en de bruidegom tijdens de ceremonie en het gooien van het bruidsboeket naar de vrijgezelle dames op het feest door de bruid.

Aan de hand van diepte-interviews met 16 recent getrouwde bruiden werd er dan gekeken of er effectief kenmerken van het televisiehuwelijk terug te vinden waren in hun trouwdag. Er werd gepeild naar het verloop van de trouwdag en vooral waar de bruid haar inspiratie voor deze keuzes haalde.

Uit de resultaten bleek dat er wel degelijk een invloed is van het Amerikaanse televisiehuwelijk op het verloop van de Vlaamse trouwdag, zoals te verwachten was op basis van de theorie. De respondenten uit de studie baseerden hun eigen trouwdag voor een deel op het beeld van het huwelijk dat ze voorgespiegeld krijgen door de televisie. De belangrijkste voorbeelden van geïntegreerde Amerikaanse gebruiken zijn : het hebben van een vrijgezellenfeest, het gooien van het bruidsboeket, het dragen van *something old, something new, something borrowed* en *something blue* en het houden van de huwelijksceremonie in de tuin. Ook bij aspecten die vroeger in Vlaanderen ook al voorkwamen, gaven de respondenten soms aan dat ze deze kenden van op televisie. Voorbeelden hiervan zijn de volgorde voor het binnenkomen in de viering en het naar voor begeleiden van de bruid door haar vader.

Als conclusie van deze studie kan dus gesteld worden dat er wel degelijk een invloed is van het Amerikaanse televisiehuwelijk op de Vlaamse trouwdag en dat de media een grote rol spelen in het ideaalbeeld van de bruiloft van de Vlaamse bruid.

Inhoud

1.	Inleiding	1
2.	Literatuurstudie	3
2.1	Verklarende theorieën	3
2.1.1	Cultivatietheorie	5
2.1.2	Sociaal-cognitieve leertheorie	8
2.1.3	Exemplification theorie	9
2.2	Huwen in België	11
2.3	Tradities in Vlaanderen	12
2.3.1	Keuze van de partner	12
2.3.2	Verloving	13
2.3.3	Voorbereiding van de grote dag	14
2.3.4	Klederdracht	16
2.3.5	De huwelijksvoltrekking	18
2.3.6	Het feest	21
2.3.7	De huwelijksnacht en de wittebroodsweken	22
2.4	Het televisiehuwelijk	24
2.5	Onderzoeksvraag	30
3.	Methodologie	31
3.1	Keuze voor kwalitatief onderzoek	31
3.2	Informanten	32
3.2.1	Populatie	32
3.2.2	Steekproef	32
3.2.3	Karakteristieken	33
3.3	Werkwijze	34
4.	Resultaten	36
4.1	Verloving	37
4.2	Aankondiging van het huwelijk	37
4.3	Getuige	38
4.4	Vrijgezellenfeest	39
4.5	Bruidskledij	39
4.6	Weddingplanner	41
4.7	Elkaar nog niet zien voor de ceremonie	41
4.8	Binnenkomst	42
4.9	Ceremonie	44
4.10	Buitenkomen	46

4.11	Avondfeest	46
4.12	Inspiratie voor de huwelijksdag	47
5.	Discussie en conclusie	50
5.1	Bevindingen uit de interviews	50
5.2	Reflectie	57
5.3	Beperkingen en aanbevelingen	62
6.	Algemeen besluit	63
7.	Bibliografie	64
8.	Bijlagen	71
8.1	Bijlage 1: Topiclijst interviews	71
8.2	Bijlage 2: Toestemmingsformulier	76

Voorwoord

In dit voorwoord wil ik graag mijn dank uiten aan de mensen die mij tijdens het tot stand komen van deze thesis hebben bijgestaan. Ik ben hen oprecht dankbaar voor hun antwoord op al mijn vragen, hulp en geduld. Allereerst wil ik graag mijn promotor, Prof. Dr. Van den Bulck bedanken voor zijn begeleiding bij deze studie. Bij hem kon ik terecht voor deskundige hulp bij al mijn twijfels en vragen. Ten tweede wil ik uiteraard mijn respondenten bedanken. Zonder hun eerlijke antwoorden en enthousiaste verhalen had deze thesis nooit geschreven kunnen worden. Ook wil ik graag mijn ouders danken omdat ze mij de kans gaven mij volledig te ontplooiën tijdens mijn studies in Leuven. Mijn zussen, Lies en Leen, en beste vriendinnen, Anke en Maaïke, wil ik graag bedanken voor hun advies en woorden van steun en voor de nodige ontspanning die ze mij van tijd tot tijd brachten. Tot slot bedank ik graag mijn vriend Dorian voor zijn steun en bemoedigende woorden.

1. Inleiding

'I now pronounce you husband and wife, you may kiss your bride!' Iedereen die al eens een Amerikaanse romantische komedie bekijkt, herkent ongetwijfeld deze quote uit de huwelijksceremonie. Maar welke invloed heeft de huwelijksceremonie van op televisie nu op de trouwdag in Vlaanderen? Verandert de traditionele Vlaamse trouwdag steeds meer in een Amerikaans televisiehuwelijk met bijhorende rituelen? Dat is de insteek van deze thesis.

De trouwdag kan gezien worden als één van de belangrijkste momenten in een mensenleven. De opvattingen van hoe een huwelijksdag hoort te verlopen wordt beïnvloed door verschillende bronnen zoals ervaringen, verhalen van andere mensen maar ook door de massamedia. Deze thesis gaat na op welke manier de massamedia, en meer bepaald Amerikaanse producties waar een televisiehuwelijk in voorkomt, een invloed heeft op het verloop van de Vlaamse trouwdag. Concreet onderzoekt deze thesis dus of de Vlaamse huwelijksdag steeds meer gelijkenissen vertoont met een typisch Amerikaans televisiehuwelijk. Hierbij tracht deze studie aan de hand van diepte-interviews met zestien pasgetrouwde bruiden na te gaan waar de respondenten hun inspiratie haalden voor bepaalde elementen tijdens hun huwelijksdag. Steunend op verschillende theorieën uit het domein van de communicatiewetenschappen zal er nagegaan worden of het kijken naar het typische Amerikaanse televisiehuwelijk een invloed heeft op hoe de Vlaamse bruid haar huwelijksdag organiseert.

Een literatuurstudie biedt een conceptueel framework voor deze studie. Allereerst wordt er ingegaan op drie verschillende theorieën die een verklaring kunnen bieden voor de vraag waarom mensen hun attitudes en gedrag gaan aanpassen aan wat ze op televisie zien. Deze theorieën zijn de cultivatietheorie, de sociaal-cognitieve leertheorie en de *exemplification* theorie. Ten tweede wordt er gekeken wat de vereisten zijn om te mogen trouwen in België. Daarna worden Vlaamse tradities besproken. Er zal ingegaan worden op hoe er in Vlaanderen getrouwd werd van de jaren 1800 tot de eerste helft van de twintigste eeuw. Om te weten of er een invloed is van het Amerikaanse televisiehuwelijk op de Vlaamse trouwdag, is het immers belangrijk te weten hoe het er vroeger aan toe ging. Meer bepaald zullen volgende

onderwerpen aan bod komen: de keuze van de partner, de verloving, de voorbereiding van het huwelijk, de klederdracht, de huwelijksvoltrekking en het feest en tot slot de huwelijksnacht en wittebroodsweken. Hierna wordt er dan ook nagegaan wat nu de kenmerken zijn van een huwelijk zoals het wordt neergezet in de Amerikaanse romantische film of serie aan de hand van de analyse van enkele kenmerkende films en series. Hierbij worden zes belangrijke kenmerken van het televisiehuwelijk uitgelicht, namelijk het gebruiken van een *wedding planner*, het houden van een vrijgezellenfeest, het dragen van *something old, something new, something borrowed and something blue*, een ceremonie in de tuin houden en het bruidsboeket achter zich gooien op het feest.

Vervolgens wordt er meer uitleg gegeven bij de methodologie van dit onderzoek. Voor deze studie wordt gebruik gemaakt van diepte-interviews met 16 vrouwen die recent trouwden. De keuze voor kwalitatief diepte-onderzoek, de respondenten en de werkwijze zullen worden toegelicht.

Uiteindelijk worden de belangrijkste resultaten uit de diepte-interviews besproken aan de hand van citaten en wordt hier dieper op ingegaan in de discussie en de conclusie. Er wordt gekeken welke oude Vlaamse tradities nog steeds voorkomen en of er ook kenmerken van het televisiehuwelijk worden geïntegreerd in de Vlaamse trouwdag. Hierbij wordt getracht een terugkoppeling naar de theorie te maken als verklaring voor de bevindingen. Ook de beperkingen van deze masterproef komen aan bod, waarna er suggesties voor eventueel toekomstig onderzoek worden geboden. De thesis wordt afgesloten met een algemeen besluit.

2. Literatuurstudie

Deze literatuurstudie biedt een conceptueel framework voor deze thesis. Ten eerste zullen drie theorieën aan bod komen die trachten te verklaren waarom mensen aspecten gaan overnemen van wat ze op televisie zien. Vervolgens wordt er gekeken welke wettelijke vereisten er zijn om te kunnen trouwen in België. Daarna wordt er een schets gemaakt van de tradities die gebruikelijk waren tijdens het Vlaamse huwelijk van de jaren 1800 tot na de Tweede Wereldoorlog. Tot slot wordt er dieper ingegaan op het typische televisiehuwelijk en worden zes belangrijke terugkerende kenmerken en hun achtergrond besproken.

2.1 Verklarende theorieën

Televisiekijken is voor vele mensen een populair tijdverdrijf. Zoals eerder beschreven onderzoekt deze thesis of er een relatie bestaat tussen het kijken naar romantische films en series waarin ook het huwelijk aan bod komt en het verloop van de eigen trouwdag. Via televisie wordt immers een weergave geboden van feiten en waarden, al dan niet in een gedramatiseerde vorm. In deze zin zorgt televisie voor een constructie van de realiteit, aangezien ze een bron van informatie is over gebeurtenissen en de rollen van mensen. Als deze informatie vaak wordt herhaald en realistisch wordt voorgesteld, kan men deze als steeds aannemelijker en realistischer beschouwen (Hawkins & Pingree, 1990, p. 39). Men kan immers leren hoe de sociale realiteit in elkaar zit door de weergave van een symbolische realiteit waarvan iets of iemand de drager is. In heel wat gevallen blijkt de drager van deze symbolische realiteit een massamedium zoals televisie te zijn (Van den Bulck, 1996, p.21).

Kijkers beseffen wel dat wat ze op tv zien meestal niet echt is, maar ze menen wel dat wat ze zien mogelijk zou kunnen zijn in de realiteit (Van den Bulck, 1996, p. 25). De kijker denkt bovendien dat hij de realiteit te zien krijgt, terwijl televisie eigenlijk slechts een visie op die realiteit biedt. Dit wordt door Shanahan en Morgan *representatieve realisme* genoemd (1999, p. 6). Het is immers moge-

lijk dat het televisiehuwelijk geen goede weergave is van hoe het er aan toe gaat tijdens een echt Amerikaans huwelijk. Het fictieve televisiehuwelijk wordt echter zo realistisch voorgesteld dat kijkers gaan geloven dat wat ze zien de werkelijkheid representeert.

Verskillende theorieën steunen de hypothese dat wat men op televisie ziet een invloed kan hebben op wat men als de realiteit gaat beschouwen. Volgende theorieën zullen worden besproken: de cultivatietheorie van Gerbner (1969), de sociaalcognitieve leertheorie van Bandura (1986) en de exemplification theorie van Zillmann (1999). Dankzij deze theorieën wordt het duidelijk waarom het mogelijk is dat wat men op televisie ziet een invloed heeft op de algemene percepties en zelfs op de gedragingen van de kijkers.

2.1.1 Cultivatietheorie

Het medium televisie is sinds de tweede helft van de twintigste eeuw immens populair geworden. Bovendien heeft het medium enorm bijgedragen aan het beeld van onze cultuur in het algemeen maar ook aan het beeld van gevestigde tradities zoals het huwelijk (De Bleeckere, 2009, p. 4). Een groot aantal studies die handelen over de effecten van televisiekijken, baseren zich op de cultivatietheorie (Ward, 2002, p. 2). De cultivatietheorie kan gezien worden als de meest prominente theorie die handelt over de vraag of er al dan niet een relatie bestaat tussen televisiekijken en de percepties van de realiteit van de kijker (Morgan & Signorielli, 1990, pp. 13-24). Deze theorie stelt dat samenlevingen leren hoe de wereld in elkaar zit dankzij het vertellen van verhalen, of *storytelling* (Gerbner & Gross, 1976, p. 173). In deze moderne tijd is televisie één van de belangrijkste verspreiders van zulke verhalen over de realiteit (Van den Bulck, 1996, p. 29). Met andere woorden cultiveert televisie de attitudes en overtuigingen van mensen die veel kijken. De assumptie van deze theorie is dus dat mensen die veel televisiekijken, gaan geloven dat wat ze op televisie zien een accuraat beeld weergeeft van de werkelijkheid. De algemene percepties van de realiteit worden dan gecultiveerd door het type televisieprogramma waarnaar een bepaalde gemeenschap geregeld en gedurende een lange periode kijkt (Gerbner, 1969, p. 105). Steeds meer mensen gaan op die manier de wereld zoals die op televisie getoond wordt als echt beschouwen. Gerbner (1998, p. 183) noemde dit fenomeen *mainstreaming*, wat inhoudt dat het wereldbeeld van verschillende televisiekijkers steeds meer op elkaar gaat gelijken door het beeld van de realiteit dat op televisie getoond wordt. Met andere woorden gaan de overtuigingen en gedragingen die normaal verschillend zouden moeten zijn, onder invloed van verschillende sociologische, economische en politieke factoren, meer en meer overeenkomen dankzij het veelvuldig televisiekijken.

Verder wordt er in deze theorie een onderscheid gemaakt tussen ‘lichte’ televisiekijkers (10 uur televisiekijken of minder per week) en ‘zware’ televisiekijkers (25 uur televisiekijken of meer per week) (McGhee & Fruch, 1980, p. 183). De cultivatietheorie stelt dat vooral

zware televisiekijkers na verloop van tijd hun wereldbeeld aanpassen aan wat ze op televisie zien. Door het eerder homogene aanbod van de symbolische realiteit die televisie aanbiedt, ontsnappen echter ook de lichte kijkers niet aan deze gemeenschappelijke ervaring aangezien zij ook in contact komen met zware kijkers (Shanahan & Morgan, 1999, p. 8). Bovendien maakte Hirsch (1981, p. 551) de bemerking dat de televisiewereld vaak niet erg veel verschilt van de echte wereld en dat het beeld van zware kijkers bijgevolg ook niet zo veel verschilt van het beeld van lichte kijkers.

Bij diverse cultivatiestudies wordt de klemtoon gelegd op de effecten van blootstelling aan geweld in de media op attitudes en overtuigingen van kijkers (bv. Gerbner & Gross, 1976; Pingree & Hawkins, 1981). Deze studie wilt echter nagaan of ook romantische inhoud van invloed kan zijn op de houding en vooral op het gedrag van kijkers. In de context van de huwelijksdag suggereert de cultivatietheorie dat televisiekijkers de beelden die in de romantische film worden geschetst over de huwelijksdag gaan opslaan als de te volgen norm en deze bijgevolg als ideaalbeeld kunnen gaan zien (Segrin & Nabi, 2002, p. 259). Het is bovendien niet nodig dat het beeld dat op televisie getoond wordt waarheidsgetrouw is (Gerbner & Gross, 1976, p. 176). Het kan best zijn dat een huwelijk in Amerika er niet aan toe gaat zoals het wordt afgebeeld in romantische films maar enkel deze weergave is al genoeg om van grote invloed te zijn op de percepties van een toekomstige bruid.

Kritiek op de cultivatietheorie leidde tot enkele aanpassingen. Zo maakten Hawkins en Pingree (1982, pp. 224-247) de bemerking dat televisiekijken allicht niet zorgt voor een algemene, homogene vloed van boodschappen maar dat er eerder verschillende cultivatie effecten ontstaan, afhankelijk van de thematiek. Zo vonden cultivatiestudies dat het bekijken van televisie met een romantisch thema zorgde voor een meer idealistisch beeld van het huwelijk (Signorielli, 1991, p. 146; Segrin & Nabi, 2002, p. 259). Zij vonden bewijs voor de positieve relatie tussen het kijken naar televisie met inhoud die focust op het huwelijk en romantische relaties en de intentie om te trouwen en het hebben van een geïdealiseerd beeld van het huwelijk. De studie van Baran (1976, p. 467) maakte overigens de assumptie dat vooral onervaren adolescenten vatbaar zijn voor dit fenomeen. Zij bezitten immers vaak nog geen duidelijk beeld van een relatie en

kunnen door de onrealistische voorstellingen in de media een verkeerd beeld vormen. Deze assumptie heeft twee consequenties. Ten eerste stelt deze hypothese dat de impact van televisie zal stijgen als de kijker het opgehangen beeld als meer realistisch beschouwt. Met andere woorden zullen kijkers die de programma's die ze bekijken als meer realistisch beschouwen ook meer invloed ondervinden van de getoonde beelden (Busselle & Greenberg, 2000, p. 262). Ten tweede gaat de hypothese er van uit dat dit vooral waar zal zijn voor kijkers die weinig of geen ervaring hebben (Valkenburg, 2008, p. 177). Televisie geeft dan een beeld weer dat als voldoende realistisch kan beschouwd worden om overtuigend te zijn. Op deze manier kan men via de tv gemedieerde ervaringen krijgen die de kijker dan gebruikt om zich een beeld te vormen van de realiteit (Van den Bulck, 1996, p. 31).

Aangezien deze thesis zich richt op de ervaringen van bruiden die recent voor het eerst in het huwelijksbootje stapten, wordt er van uit gegaan dat zij nog geen persoonlijke ervaring hadden met het organiseren van een bruiloft. Er kan dus aangenomen worden dat de geïnterviewde personen eerder onervaren waren in het organiseren van hun trouwdag en dat deze bruiden hun inspiratie mogelijk haalden uit wat ze op televisie gezien hebben.

2.1.2 Sociaalcognitieve leertheorie

Een tweede belangrijke theorie die leren van wat men op televisie ziet kan verklaren, is de sociaalcognitieve leertheorie van ontwikkelingspsycholoog Albert Bandura (1986).

De sociaalcognitieve leertheorie veronderstelt dat een groot deel van het aanleren van hoe de wereld in elkaar zit, plaatsvindt door het gedrag, de gevolgen van dat gedrag en de attitudes van iemand anders te observeren en te imiteren, iets wat Bandura *observationale leren* noemde. De persoon waarvan het gedrag wordt geobserveerd, wordt dan beschouwd als een sociaal model (Feldman, 2005, p. 118). Tv biedt in onze samenleving een belangrijke bron van zulk voorbeeldgedrag door sociale modellen. Overigens is het niet nodig om zelf de consequenties van dit gedrag te ervaren, men kan immers leren uit wat men ziet door dingen te internaliseren, een proces dat *socialisatie* wordt genoemd (McQuail, 2002 p. 51). De media leveren immers ervaringen die velen nog niet beleefden of zelfs nooit zelf zullen meemaken (Vincke, 1999, p. 81). Als het gedrag dat een sociaal model stelt bovendien wordt beloond, is de kans nog groter dat men dit gedrag ook zelf zal willen imiteren. Toegepast op televisie houdt dit in dat men kan leren van wat men op televisie ziet en dit kan gaan beschouwen als de te imiteren norm. Men neemt als het ware de directe voorbeelden van wat men op televisie ziet over (Feldman, 2005, p. 123; Nikken, 2010, p. 55). Toegepast op deze thesis zou dit betekenen dat vrouwen de huwelijksbeelden die ze zien in Amerikaanse romantische films, gaan overnemen en willen imiteren op hun eigen trouwdag. Televisie biedt immers een beeld van een prachtige trouwdag, waardoor vrouwen gemotiveerd zijn om het gedrag dat ze op televisie zien na te doen zodat ook zij deze perfecte trouwdag kunnen beleven.

Naast de cultivatietheorie van Gerbner en de sociaalcognitieve leertheorie van Bandura bestaat er nog een andere verklaring voor het feit dat mensen hun huwelijksdag zouden baseren op wat ze zien op televisie: de exemplarification theory van Zillman.

2.1.3 Exemplification theorie

De exemplification theorie van Zillmann (1999) is een vrij recente theorie die de effecten van representaties in de media op de percepties van kijkers tracht te verklaren. Deze theorie stelt dat deze representaties in de media er voor kunnen zorgen dat mensen de frequentie van het voorkomen van de afgebeelde voorbeelden kunnen overschatten (Spence, Westerman & Lachlan, 2009, p. 542). De weergave van bepaalde concepten in de media kan er dus voor zorgen dat mensen deze fenomenen als realistischer kunnen gaan percipiëren (Zillmann, 2002, p. 35).

De exemplification theorie steunt op enkele basisassumpties. Ten eerste gaat de theorie er van uit dat elementaire, concrete gebeurtenissen makkelijker begrepen, opgeslagen en herinnerd worden dan meer complexe en abstracte gebeurtenissen (Zillmann, 2002, p. 29). Uit het onderzoek van Spence en collega's (2005) blijkt bovendien dat vooral representaties die concreet zijn en die emotionele gevoelens losweken er voor zorgen dat mensen deze voorbeelden makkelijker gaan opslaan en herinneren en dus meer invloed hebben op de percepties die men heeft, dan meer abstracte basisgegevens. Een tweede assumptie van de theorie is dat gebeurtenissen waarvan ook de consequenties duidelijk zijn meer aandacht krijgen en begrepen, opgeslagen en herinnerd worden dan gebeurtenissen waarvan de gevolgen niet duidelijk zijn (Zillmann, 2002, p. 29).

De representatie van bruiloften in Amerikaanse romantische films en series kan als een concreet, emotioneel voorbeeld worden beschouwd waarvan er bovendien duidelijke consequenties getoond worden. De huwelijksdag wordt immers concreet afgebeeld, op een manier die emotionele gevoelens losmaakt en er worden ook duidelijke consequenties getoond, namelijk als een trouwdag op deze manier verloopt en deze kenmerken bevat, is het gehuwde koppel gelukkig.

Toegepast op dit onderzoek kan er dus volgens de exemplification theorie verwacht worden dat als men naar televisie met romantische inhoud en bruiloften kijkt, men deze representaties kan opslaan en herinneren als een realistisch concept. Bijgevolg gaat men deze televisiehuwelijken dus als de norm beschouwen, wat mogelijk implicaties heeft voor de eigen trouwdag. Uit onderzoek van Segrin en Nabi

(2002) bleek immers dat het kijken van televisieprogramma's over het huwelijk en romantische relaties een duidelijke invloed heeft op de percepties en verwachtingen van het huwelijk. Het onderzoek bracht namelijk aan het licht dat televisiekijkers die veel naar programma's met een romantische inhoud kijken vaker een ideaalbeeld over het huwelijk hebben. Deze geïdealiseerde beelden worden dan als de na te streven norm gezien, hoewel deze niet altijd de realiteit weerspiegelt. Uit het onderzoek van Johnson en Holmes (2009), dat 40 Amerikaanse romantische komedies analyseerde, bleek namelijk dat dit soort films romantische relaties afbeelden met kenmerken van een nieuwe én een langdurige relatie. Deze relaties zijn met andere woorden nieuw en opwindend, maar tegelijk ook emotioneel significant en betekenisvol. Verder hadden eventuele problemen die optraden nooit een echte invloed op het functioneren van de relatie op lange termijn. Hieruit kan afgeleid worden dat de makers van romantische komedies vaak een vertekend beeld ophangen van relaties en van het huwelijk. Shapiro en Kroeger (1991) onderzochten of proefpersonen die onrealistische veronderstellingen over romantische relaties hadden ook meer blootgesteld waren aan media met een romantisch thema dan proefpersonen die dat niet hadden. Uit de analyse bleek dat er inderdaad een verband bestond tussen de blootstelling aan populaire romantische media en het hebben van onrealistische, idealistische overtuigingen over intieme relaties. Bovendien vonden de onderzoekers ook dat getrouwde vrouwen die meer blootgesteld werden aan romantische media minder tevreden waren met hun huidige intieme relatie. Deze studies geven dus duidelijk weer welke invloed het kijken van romantische televisie kan hebben op de eigen percepties en verwachtingen. Deze masterproef gaat na of dit concept ook kan doorgetrokken worden naar de verwachtingen over de huwelijksdag zelf en meer bepaald of men deze geïdealiseerde verwachtingen die men uit de media haalt ook gebruikt voor het plannen van de eigen bruiloft.

In wat volgt zal er dieper worden ingegaan op wat het betekent om te trouwen in België. Enkele wettelijke bepalingen worden uit de doeken gedaan en er wordt een overzicht gegeven van de heersende tradities voor het huwelijk in Vlaanderen vanaf de jaren 1800 tot na de Tweede Wereldoorlog.

2.2 Huwen in België

Wie wil trouwen in België moet voldoen aan enkele wettelijke bepalingen. Zo moeten beide partners minstens de leeftijd van achttien jaar bereikt hebben en moeten zij beiden instemmen met het huwelijk. Verder mag men geen tweede huwelijk aangaan indien er geen ontbinding van het eerste huwelijk is geweest. Vooral een kerkelijke ontbinding van het huwelijk is zeer moeilijk te bekomen en kan slechts onder strikte voorwaarden worden goedgekeurd. Een tweede kerkelijk huwelijk komt bijgevolg zelden voor. Ook een polygaam huwelijk is in België niet toegelaten. Tenslotte is het huwelijk verboden voor mensen met een nauwe bloedband of verwantschap. In België zijn bovendien zowel het hetero- als het homohuwelijk toegestaan (Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat, z.d.). Om officieel in het huwelijk te treden is een burgerlijk huwelijk verplicht, een religieus huwelijk daarentegen is optioneel indien men dit wenst (De Jager, 2009).

Een traditionele Vlaamse trouwdag bevat meestal volgende onderdelen: de voltrekking van het burgerlijk huwelijk, gevolgd door een kerkelijke plechtigheid, een feestmaaltijd voor de naaste familie, een fotoreportage van het bruidskoppel en de familie, een trouwreceptie voor verre familie, vrienden en kennissen en tot slot een groot bruiloftsfeest voor naaste vrienden en familie. Verder wordt het verloop van de dag vaak vastgelegd op foto en/of film door een huwelijksfotograaf of door vrienden en familie (Kustermans, 2009, p. 2).

2.3 Tradities in Vlaanderen

Deze thesis tracht de invloed van het Amerikaanse televisiehuwelijk op de Vlaamse trouwdag te achterhalen. Daarom is het belangrijk te weten wat deze Vlaamse trouwdag nu juist inhoudt. Dit hoofdstuk zal een weergave zijn van de heersende huwelijksgebruiken in Vlaanderen en zal zich beperken tot de periode vanaf het begin van de negentiende eeuw tot de eerste helft van de twintigste eeuw. Er wordt niet gefocust op de gebruiken in de periode vanaf de jaren zestig omdat studies hebben uitgewezen dat er in de jaren zestig tot tachtig een zekere trend was om te breken met tradities (De Jager, 2009). Deze afkeer van rituelen heeft waarschijnlijk ook te maken met het opleven van de vrouwenemancipatie en de drang naar individuele vrijheid die sinds de jaren zestig heerste (Scheurs, 2006, pp. 11-13). Om geen overaanbod aan historische feiten rond het huwelijk te bieden zal de nadruk gelegd worden op de meest relevante stappen die werden doorlopen, namelijk de keuze van de partner, de verloving, de voorbereiding, de klederdracht, de huwelijksvoltrekking zelf, het feest en de huwelijksnacht en de wittebroodsweken.

2.3.1 Keuze van de partner

In onze moderne samenleving wordt het als vanzelfsprekend beschouwd dat mensen in Vlaanderen hun eigen huwelijkspartner kiezen. Dit was echter niet altijd zo aangezien vrouwen in de negentiende eeuw zeer weinig te kiezen hadden. Deze mannenmaatschappij bleef aan de orde tot de vrouwenemancipatie na de Tweede Wereldoorlog haar intrede deed. Verstandshuwelijken waren dus zeker niet gewoone binnen onze contreien en dan vooral in de hogere kringen. Zij wilden er immers zeker van zijn dat het familiebezit niet verloren ging of zelfs uitgebreid kon worden (Ankaert, 2002, p. 39). De familie en zelfs vrienden en burens hadden een duidelijke mening als het op de huwelijkspartner aankwam. Er moest bovendien niet enkel rekening gehouden worden met de mening van de naasten, er bestonden ook enkele ongeschreven wetten: men trouwt binnen de eigen stand, binnen de directe omgeving en binnen dezelfde beroepsklasse met de daarbij horende ideologische strekking en politieke

overtuiging (Van de Walle, 1988, p. 31). Wie zich niet aan deze regels hield, kon rekenen op kritiek van de maatschappij. Sommige steden en dorpen stonden zelfs ronduit vijandig tegenover exogamie. (De Jager, 2009; Van den Bergh, 1988, p. 100). Van verliefdheid was er dus vaak weinig sprake, en er werd vooral uit praktische overwegingen getrouwd (Ankaert, 2002, p. 37). Het was bij de volksklasse dat voor het eerst het huwelijk met een partnerkeuze die gebaseerd was op wederzijdse liefde plaatsvond. Bij de hogere sociale klasse en de rijkere boeren was het zakelijke aspect veel belangrijker en was het huwelijk nog veeleer een soort koopcontract. Dit aspect begon pas te veranderen tegen het einde van de negentiende eeuw (Peeters, 1962, p. 225).

2.3.2 Verloving

Nadat de jongeman dan besloten had een meisje ten huwelijk te vragen, moest hij nog een belangrijke stap ondernemen: haar hand vragen aan haar vader. Eerst ging de jongen langs bij zijn eigen ouders en vervolgens bij zijn toekomstige schoonvader. Tot vorige eeuw was het uitermate belangrijk dat de man de toestemming kreeg van zijn toekomstige schoonvader om met zijn dochter te trouwen. Het was zelfs niet ongebruikelijk dat dit schriftelijk gedaan werd. Met deze brief moest de man bewijzen dat hij van goede komaf was en niet zelden werden er zelfs referenties toegevoegd zoals onderscheidingen of mensen die gecontacteerd konden worden (Boesmans, z.d.; De Jager, 2009). Het gesprek tussen toekomstige schoonfamilie en –zoon was te vergelijken met een ondervraging en werd door beide partijen dan ook grondig voorbereid. De jongeman werd bevraagd over zijn gezondheid, geloof en overtuigingen, diploma's en visies. Als de vader ten slotte akkoord ging met het huwelijksaanzoek, werd aan de schoonzoon een sigaar aangeboden en werd er met de familie geklonken op de toekomstige bruiloft (Rock, 1975, p. 66). Wanneer de jongen dan de toestemming van de ouders had, kon hij ook aan het meisje zelf de grote vraag gaan stellen. Gebruikelijk hierbij was dat de man op één knie ging zitten en haar een verlovingsring aanbood. De ring werd dan gezien als een soort onderpand als belofte om met haar te trouwen (De Jager, 2009). Deze ring werd meestal gedragen aan de ringvinger van de rechterhand. Het geven

van de ring was, en is nog steeds, een van de meest universele gebruiken van een verloving (Kustermans, 2003, p. 13).

De bruiloft werd overigens meestal bekostigd door de ouders van de bruid, wat afstamt van het gebruik van de *bruidsschat*: een financiële som die het huwen met hun dochter meer aantrekkelijk moest maken (De Jager, 2009; Van den Bergh, 1988, p. 106).

Anno 2013 is het overigens ook niet ondenkbaar dat de vrouw de man ten huwelijk vraagt, iets wat tot de jaren zeventig van vorige eeuw ondenkbaar was. De uitzondering op de regel was 29 februari: op deze ‘gewonnen’ dag mochten de regels overtreden worden en konden er dus onconventionele dingen gebeuren. Dit gebruik stamt uit de tijd dat deze extra dag als onwettig werd gezien (Kustermans, 2003, p. 13; Vissers, 28.02.2012).

2.3.3 Voorbereiding van de grote dag

De bruidsdagen zijn de dagen tussen het moment dat een huwelijk wordt aangekondigd en de feitelijk trouwdag. Deze periode wordt gebruikt om de bruiloft te organiseren. Enkele belangrijke stappen moeten doorlopen worden naar de aanloop van de trouwdag. Een aangifte van het voornemen om te trouwen bij de gemeente en de kerk is daarvan een belangrijk voorbeeld. In de twintigste eeuw voerde de kerkelijke overheid zelfs even een verlofingscontract in, wat er op wijst dat men veel belang hechtte aan deze belofte om te trouwen (Van de Walle, 1988, p. 34). Het was overigens de gewoonte dat het geplande huwelijk drie zondagen lang werd aangekondigd in de kerk tijdens de hoogmis (Van den Bergh, 1988, p. 105).

Het was eveneens belangrijk dat tijdens deze periode de trouwkaarten of uitnodigingen verstuurd werden. Deze trouwkaart bevatte informatie over de bruiloft. Een frappant gegeven is dat op de trouwkaart de naam van de bruid eerst stond, gevolgd door de naam van de bruidegom. Vanaf het moment dat het koppel officieel gehuwd was, hoorde de volgorde andersom te zijn: eerst de naam van de man, daarna die van de vrouw (Kustermans, 2003, p. 140). Ook de bepaling van de huwelijksdatum was hierbij uiteraard belangrijk. Over welke dag van de week het meest geschikt was om te trouwen, bestonden eveneens volksgeloven. Zo werd maandag als de zotte dag van de week beschouwd. Wie op een maandag trouwde zou dus niet

lang samen blijven. Ook vrijdag kende weinig succes aangezien dit de dag was waarop Christus gestorven was. Zondag was eveneens geen optie aangezien dit een christelijke rustdag was. De voorkeur ging daarom uit naar een zaterdag met als belangrijk argument dat men dan de daaropvolgende zondag kon rusten om maandag terug fris aan de nieuwe werkweek te beginnen (Van de Walle, 1988, p. 36). Ook wat betreft de geschikte maand waren er enkele gangbare opvattingen. Zo waren de maanden waarin de advent en de vasten vielen geen goede tijd om te trouwen en plezier te maken. Op het platteland waren ook de maanden waarin het veldwerk meer aandacht eiste uit den boze (De Joode, 1977, p. 57).

2.3.3.1 Bruidsmisjes en bruidsjonkers

Vroeger werd geloofd dat boze geesten de bruid op haar huwelijksdag kwaad wilden doen. Om deze demonen te misleiden, werden er ongehuwde misjes ingeschakeld die de aandacht van de bruid moesten afleiden: de bruidsmisjes. Om die reden zijn de bruidsmisjes en -jonkers ook mooi opgekleed, net zoals het bruidspaar. Later werd hun rol meer praktisch, in die zin dat zij de bruid hielpen met de voorbereidingen van het huwelijk, een gebruik dat nu ook nog voortleeft. Meestal koos de bruid twee tot maximaal acht misjes om haar bij te staan als bruidsmisje (Rock, 1975, p. 73). Gebruikelijk werd er voor elk bruidsmisje ook een bruidsjonker voorzien. Daarom koos de bruidegom zijn bruidsjonkers pas als het aantal bruidsmisjes reeds gekend was. Normaliter waren dan ook de bruidsjonkers vrijgezel. De traditie wil dat wanneer een vrouw voor de tweede keer huwt, zij niet meer mag worden bijgestaan door bruidsmisjes maar wel door een bruidsdame. De bruidsdame mag, in tegenstelling tot de bruidsmisjes, wel al getrouwd zijn. (Kustermans, 2003, p. 106).

2.3.3.2 Vrijgezellenfeest

Een vrijgezellenfeest of vrijgezellenavond is een activiteit die door de vrienden of familie van de bruid en bruidegom wordt georganiseerd om hen afscheid te laten nemen van hun vrijgezellenbestaan voordat ze in het huwelijksbootje stappen, aangezien de ver-

loofde tot aan de bruiloft als een vrijgezel wordt beschouwd en door te trouwen dus aan een nieuw leven begint (Lauvrijs, 2007, p. 369). Het vrijgezellenfeest werd dan ook gezien als een soort dankbetuiging aan de gemeenschap voor de verkregen hulp. Dit gebeurde doordat de verloofde een vaatje bier aanbood, het zogenaamde *heilbier*. De bruid vierde haar afscheid niet of als het uitzonderlijk wel werd gevierd, gebeurde dit op een meer rustige manier: haar vriendinnen werden simpelweg thuis uitgenodigd (Van de Walle, 1988, p. 35). Het is pas na de Tweede Wereldoorlog dat deze afscheidsrituelen werden uitgebreid tot echte feestjes of zelfs hele weekends om de verloofde te vieren (Jacobs, 1988, p. 60).

2.3.3.3 Voorhuwelijksschieting

Het gebeurde vaak dat er op de vooravond van het kerkelijk huwelijk een zogenaamde schieting werd gehouden om het geluk van het bruidspaar te vieren. Bij het schieten werden vooral buurtbewoners, maar ook kennissen en vrienden ontvangen voor een receptie. Deze schieting vond veelal op de vooravond van het huwelijk plaats bij de ouders van de bruid (Jacobs, 1988, p. 62). Er werden dan kanonschoten afgevuurd zodat er in de buurt luide knallen te horen waren. Vroeger dienden deze knallen vooral als bijgeloof om de boze geesten te verjagen en zo het huwelijksgeluk en de vruchtbaarheid te beschermen tegen de demonen. Tegenwoordig worden de knallen vooral geïnterpreteerd als vreugdeschoten om het geluk van de verloofden te vieren en het huwelijk aan te kondigen (Van de Walle, 1988, p.35).

2.3.4 Klederdracht

2.3.4.1 De bruidsjurk

De hoofdkleur voor de bruidsjurk is ongetwijfeld wit in al zijn varianten. Het koninklijk huwelijk van Koningin Victoria met Albert van Saksen-Coburg in 1840 had een enorme invloed op de voorkeur voor een witte bruidsjurk (McIntyre, z.d.). Zij zorgde ervoor dat wit dé kleur werd voor de bruidsjurk. Deze witte kleur stond symbool voor feestelijkheid maar ook voor maagdelijkheid en reinheid. Vanaf

het einde van de negentiende eeuw was het echter de gewoonte om in het zwart te trouwen. Dit gold niet voor de welgestelde klasse, die kleurige bruidsjurken droeg om hun weelde uit te drukken: hoe kleuriger, hoe meer welvaart er werd uitgestraald. Na de Eerste Wereldoorlog en de depressie van de jaren dertig droegen bruiden simpelweg de mooiste jurk die ze bezaten, in eender welke kleur. De bruidskledij was immers een hele investering en zo konden zij het bruidskleed nog voor andere gelegenheden gebruiken of de stof hergebruiken om er een ander kledingstuk van te maken (McIntyre, z.d.). De bruidsjurk ging overigens ook vaak over van moeder op dochter (Van den Bergh, 1988 p. 106). Het is vooral na de Tweede Wereldoorlog dat de witte bruidsjurk weer aan een opmars begon (De Jager, 2009).

Over het dragen van de jurk bestaat ook diepgeworteld bijgeloof. Zo mag de bruid na haar trouwdag nooit meer haar trouwjurk dragen aangezien dit ongeluk zou brengen. Trouwt zij in de jurk van haar moeder zal haar echter een lang en gelukkig huwelijk wachten. Een belangrijke overtuiging die nog steeds vrij algemeen gekend is, is de bewering dat de bruid en de bruidegom elkaar voor het huwelijk niet in de bruidskleren mogen zien, aangezien dit ongeluk zou brengen (Lauvrijs, 1999, p. 378; McIntyre, z.d.).

2.3.4.2 De bruidssluier

Een belangrijk onderdeel van de traditionele bruidskledij was de bruidssluier: een sluier die op het hoofd gedragen werd en voor de huwelijksvoltrekking ook het gezicht bedekte. Dit gebruik symboliseert de dominantie van de man. Wanneer de bruidegom de sluier van zijn bruid naar achteren deed, betekende dit dat de bruid zich onderwierp aan het gezag van haar man. Wanneer zij echter zelf de sluier naar achteren deed, koos zij voor onafhankelijkheid. Een tweede verklaring zegt dat de sluier de bruid onherkenbaar maakte voor de boze geesten die haar op haar trouwdag wilden belagen (Van de Walle, 1988, p.36). Een derde mogelijkheid als verklaring voor het dragen van de sluier komt voort uit de gearrangeerde huwelijken. Hierbij moest het gezicht van de bruid bedekt zijn, zodat de bruidegom zich niet kon bedenken tijdens de bruiloft indien hij haar niet mooi genoeg zou vinden (Ankaert, 2002, p. 40).

2.3.4.3 Het bruidsboeket

In de regel draagt de bruid een bruidsboeket in haar handen tijdens haar huwelijk. De traditie wil dat de bruidegom dit boeket uitzoekt en dat de bruid niet mag weten hoe het boeket er uit zal zien tot op het huwelijk zelf. Oorspronkelijk was het boeket een samenstelling van allerlei kruiden en bloemen die elk hun betekenis hadden. Vooral de oranjebloesem werd vaak gebruikt in de bruidsruiker, als symbool voor de vruchtbaarheid (Van de Walle, 1988, p. 37). Na de bruiloft werd het boeket vaak gedroogd om een mooi aandenken aan de huwelijksdag te hebben.

2.3.4.4 De kledij van de bruidegom

In tegenstelling tot de symboliek van de kledij van de bruid, is de kledij van de bruidegom veel eenvoudiger te beschrijven. In de negentiende eeuw droeg de bruidegom meestal een donker pak of een kostuum met een wit hemd en vaak ook een hoed. Over dit kostuum werd gezegd dat de bruidegom het slechts twee maal mocht dragen: op zijn trouwdag en daarna pas weer op zijn sterfbed (Van de Walle, 1988, p. 37).

2.3.5 De huwelijksvoltrekking

2.3.5.1 Trouwen voor de wet

Aan het kerkelijk huwelijk dient eerst een burgerlijk huwelijk vooraf te gaan, zoals vastgesteld in het Concordaat tussen Paus Pius VII en Napoleon uit 1801 (Van de Walle, 1988, p.36). Doorgaans werd het burgerlijk huwelijk op dezelfde dag als het kerkelijk huwelijk voltrokken (Van de Walle, 1988, p.36). Het koppel moest maximum zes maanden en minimum veertien dagen voor de huwelijksdag een aangifte van het huwelijk doen bij het gemeentehuis waar één van de partners was ingeschreven in het bevolkingsregister (“Burgerlijk huwelijk”, z.d.). Gedurende deze periode kon iedereen met een gegronde reden een bezwaar tegen het huwelijk indienen. Deze periode werd dan ook de ondertrouw genoemd, wat zoveel wil zeggen

als dat er een aankondiging van een voornemen om te trouwen was gebeurd.

Het voltrekken van het huwelijk zelf gebeurt meestal nog steeds op dezelfde manier als vroeger. De voltrekking wordt gedaan door de burgemeester of de schepen van burgerlijke stand. Het burgerlijk huwelijk duurt ongeveer een dertigtal minuten en begint doorgaans met een verwelkoming, gevolgd door het voorlezen van enkele artikelen uit het Burgerlijk Wetboek die handelen over de rechten en plichten van de echtgenoten. Vervolgens vindt de eigenlijke huwelijksvoltrekking plaats wanneer het koppel elkaar officieel hun 'ja'-woord geven. Hierop tekenen de trouwers, hun getuigen en de ambtenaar de huwelijksakte. Hierna verklaart de ambtenaar het koppel als officieel getrouwd. De pasgehuwden krijgen na de plechtigheid eveneens een trouwboekje mee (Van de Walle, 1988, p. 36).

2.3.5.2 Trouwen voor de kerk

Het kerkelijk huwelijk is één van de zeven sacramenten van de katholieke kerk. Het is echter pas bij een geldig attest van het burgerlijke huwelijk, dat een kerkelijk huwelijk kan ingezegend worden (Van de Walle, 1988, p.36). Het huidige woord bruiloft stamt af van het Oud-Frankische bruiloft en betekent letterlijk bruidsloop (Kustermans, 2003, p. 14). Dit is een verwijzing naar de gewoonte dat de bruid door vrienden, familie of door de bruidegom zelf bij haar thuis werd afgehaald. Het ouderlijk huis van de bruid werd dan vaak versierd door de buurtbewoners. De bruidsstoet trok hierna verder naar de kerk. De mensen die in deze stoet liepen, werden de suite genoemd. Voorop liep de bruid begeleid door haar vader, gevolgd door de bruidegom aan de arm van zijn moeder en daar achter kwam de rest (Top, 1977, p. 12).

Aangekomen bij de kerk namen eerst de genodigden plaats in de kerk. Daarna kwam de bruidegom binnen met aan zijn linkerarm zijn moeder. Hij bracht zijn moeder naar haar plaats en nam daarna plaats voor het altaar. Vervolgens was het de beurt aan de moeder van de bruid samen met de vader van de bruidegom. Hierna kwamen ook de getuigen, grootouders en broers en zussen met hun partner binnen. Eens zij allemaal plaats hadden genomen, stapte als laatste de bruid de kerk binnen, aan de rechterarm van haar vader. Zij werden door-

gaans voorgegaan door bruidskinderen die bloemenblaadjes voor hen uitstrooiden. Hier zit eveneens een symboliek achter, namelijk net zoals bij het bruidsboeket hebben de bloemblaadjes een betekenis naargelang de kleur ervan. Zo zorgden roze blaadjes bijvoorbeeld voor hartstocht en witte voor puurheid (Leenaarts, 28.05.2012). Meestal begon de ceremonie dus met het wegschenken van de bruid door de vader. Hierbij gaf de vader uitdrukkelijk de goedkeuring voor het huwelijk en droeg hij de zorg voor zijn dochter over aan haar toekomstige echtgenoot (Kustermans, 2003, p. 153).

Tijdens de ceremonie was het uitwisselen van de ringen een zeer belangrijk moment. De trouwring werd traditioneel gedragen aan de vierde vinger van de linkerhand, daarom wordt deze vinger ook de ringvinger genoemd. Men geloofde dat er door de linker ringvinger een rechtstreekse verbinding met het hart was: de zogenaamde *vena amoris* (Kustermans, 2003, p. 14). Er zijn echter streken in Vlaanderen waar de trouwring aan de rechterhand gedragen werd (Van de Walle, 1988, p. 37). Het is pas van na de Tweede Wereldoorlog de gewoonte dat ook de man een trouwring draagt, voordien was dit enkel weggelegd voor de echtgenote (De Joode, 1977, p. 61). Tijdens de ceremonie schoven de bruid en de bruidegom om de beurt de trouwring bij elkaar rond de ringvinger waarbij ze ook de trouwbelofte uitspraken. Het dragen van de ring heeft verschillende symbolische betekenissen. De eerste is die van eeuwige trouw. Hierbij staat de ring door zijn ronde vorm symbool voor de oneindige liefde en trouw. De tweede mogelijke betekenis is die van dominantie. Hierbij symboliseert de ring de onderwerping van de vrouw aan de dominantie van de man en geeft ze door de ring aan dat ze aan haar man toebehoort. Andere volkskundigen zien in de ring ten derde een seksuele betekenis waarbij de ring symbool staat voor het vrouwelijke en de vinger voor het mannelijke (Strouken, 2009, p. 444). Pas nadat de huwelijksmis werd doorlopen mocht de eerste kus plaatsvinden (Vandenbroeke, 1986, p. 224). Deze kus is een rudimentair overblijfsel van het oude rooms-katholieke huwelijksrecht. In die wet stond dat een huwelijk dat niet seksueel werd voltrokken, nietig kon worden verklaard. De huwelijkskus is van dit gebruik een kuis overblijfsel (“Huwelijksrituelen”, 15.03.2009).

Bij het buitengaan van de kerk werden de bruid en de bruidegom vaak overspoeld door een regen van rijst die door de toeschouwers

werd gegooid. Dit gebruik is nog steeds gangbaar, waarbij de rijst al dan niet vervangen wordt door het gooien van bloemblaadjes of het blazen van zeepbellen. De betekenis daarvan is dat rijst symbool staat voor vruchtbaarheid. Het is de bedoeling dat de gasten hierbij een soortgelijke beweging maken als een boer die zijn land bezaaid. Zo drukken zij hun hoop uit dat het koppel veel kinderen mag krijgen en altijd voorspoed mag kennen in hun huwelijk (Lauvrijs, 2007, p. 371). Een andere gewoonte was het uitdelen van snoepjes door de bruid en bruidegom aan kinderen, in ruil voor de bloemen die de kindjes hen schonken (Van de Walle, 1988, p. 37). Soms werd er ook een erehaag gevormd door mensen die een bijzondere band hebben met het bruidspaar zoals collega's of jeugd- en sportbewegingen. Ook dit gebruik heeft een tweeledige betekenis. Ten eerste wordt het respect geuit voor het koppel en ten tweede stapt het koppel onder deze erehaag hun nieuwe, getrouwde leven tegemoet. Een ander gebruik is het loslaten van twee witte duiven, waarbij het de bedoeling is dat de bruid en de bruidegom elk een duif vastnemen en deze gelijktijdig laten vliegen. Over de duif is geweten dat het een monogaam dier is en daarom is ze het uitgelezen symbool voor de huwelijkstrouw (Jacobs, 1988, p. 64).

2.3.6 Het feest

Na de mis was het de gewoonte om gezamenlijk naar het plaatselijke café te trekken. Bij plattelandshuwelijken was het zelfs de gewoonte dat de hele buurt mee mocht komen genieten. Op een trouwfeest kon er meestal gerekend worden op een feestmaaltijd en drank in overvloed. Deze traditie is te danken aan de oud-Germanen die tijdens huwelijksfeesten zeer veel aten en dronken als offer aan de goden (Van de Walle, 1988, p. 38). Vaak ging een huwelijksfeest ook door bij de ouders van de pasgehuwden thuis. Tussen de diverse gangen van de maaltijd door werd er op het bruidspaar getoost, werden gelegenheidsteksten voorgelezen en werd er gezongen. Ook de bruidstaart was een essentieel onderdeel van de feestmaaltijd en werd gewoonlijk aangesneden door de pasgehuwden waarna zij elkaar een klein stukje te eten gaven. Het concept van de bruidstaart stamt uit het achttiende-eeuwse Engeland waarbij de genodigden cake meebrachten voor de pasgehuwden. Deze cake werd gestapeld tot er een

taart ontstond. Een goed gebakken bruidstaart zou symbool staan voor een gelukkig en vruchtbaar huwelijk. Ook werden er stukjes taart na het feest meegegeven voor de afwezigen zodat ook zij konden delen in het liefdesgeluk (Lauvrijs, 2007, p. 380). Na de feestmaaltijd werd er dan ook gedanst en spelletjes gespeeld, meestal onder leiding van de bruidsmisjes en bruidsjonkers. Een wijd verspreide traditie is dan ook het openen van het dansfeest door het pasgehuwde stel door middel van een openingsdans. Het bruidspaar begeeft zich dan als enige koppel op de dansvloer voor een romantisch onderonsje. Vaak moest het koppel tijdens het dansfeest ook opdrachten vervullen en was er ruimte voor originaliteit (De Jager, 2009).

2.3.7 De huwelijksnacht en de wittebroodsweken

Een bekende gewoonte bij de eerste huwelijksnacht was dat de bruidegom de bruid letterlijk over de drempel van het huis moest dragen. Voor dit gebruik zijn twee verklaringen te vinden. Ten eerste geloofde men dat de geesten van de voorouders onder de dorpel woonden, en deze mochten dus niet gestoord worden. Ten tweede zou het spoor van de bruid onnavolgbaar zijn voor de boze geesten die haar op haar huwelijksdag kwaad wilden doen (Strouken, 2009, p. 442). Zoals eerder vermeld was de maagdelijkheid van het koppel zeer belangrijk, aangezien er geen intiem contact mocht zijn voor het huwelijk. Vaak wilden de naasten dan ook een bewijs van het verlies van de maagdelijkheid van de bruid, en werden de bebloede lakens uit het raam gehangen (Lauvrijs, 2007, p. 378).

Tijdens de eerste nacht dat de pasgetrouwden samen sliepen, was het vaak ook de gewoonte dat het bed en de slaapkamer overvloedig versierd werden (Van de Walle, 1988, p. 39). Een redelijk recente traditie, die vooral na de Tweede Wereldoorlog zijn intrede deed, is het uithalen van goedbedoelde grapjes en versieringen door vrienden in en aan het huis van het pasgetrouwde koppel. Voorbeelden hiervan zijn onder andere de wagen saboteren of versieren met toiletpapier, de voorgevel van het huis versieren met spandoeken met grappige slogans en slingers, de voordeur versperren, wekkers verstopten, het uitschakelen van de elektriciteit en het verstopten van goudvissen in bad en toilet. Vaak werd hierbij ook de focus gelegd

op het ludiek versieren van de slaapkamer, waarbij niet zelden de nadruk gelegd werd op het erotische van de eerste huwelijksnacht (Cauchie, 1988, p. 78).

De eerste zes weken na de bruiloft noemt men de wittebroodsweken. Dit woord is ontstaan doordat mensen doorgaans stevig donker boerenbrood aten maar na de bruiloft mochten ze wit tarwebrood eten, wat een echt luxeproduct was. In deze wittebroodsweken was het de bedoeling dat het koppel elkaar in alle rust beter kon leren kennen, zowel op mentaal als op fysiek vlak (Kustermans, 2003, p. 187). Tijdens deze periode ging het koppel meestal ook op huwelijksreis. Bij het gewone volk beperkte deze reis zich meestal tot een uitstap naar een grootstad. De verre reizen waren een exclusiviteit voor de rijkere families (Van de Walle, 1988, p. 39).

2.4 Het televisiehuwelijk

Empirisch onderzoek heeft uitgewezen dat romantiek het belangrijkste thema is voor Hollywoodfilms en –series, zowel als hoofdlijn van het verhaal of als secundair plot (Bordwell, Staiger & Thompson, 1985, p.12). De meeste romantische verhaallijnen doorlopen eveneens dezelfde stappen. Het verhaal gaat meestal als volgt: de jongen ontmoet een meisje, vervolgens verliest de jongen het meisje en ten slotte wint de jongen het meisje terug, vaak nog gevolgd door een sprookjesachtig huwelijk om hun liefde te bezegelen (Wexman, 1993, p. 4). Het is op deze huwelijksdag zoals afgebeeld in de Amerikaanse producties dat deze studie zich focust. Meer bepaald onderzoekt deze thesis of er al dan niet een evolutie heeft plaatsgevonden in hoe de huwelijksdag in Vlaanderen verloopt dankzij de populariteit van de Amerikaanse romantische komedie. Om te kunnen nagaan welke invloed het typische Amerikaanse televisiehuwelijk nu heeft op de Vlaamse trouwdag is het belangrijk om te weten hoe een televisiehuwelijk er nu juist aan toe gaat. Om te bepalen welke typische kenmerken een huwelijk zoals het afgebeeld wordt in zulke films en series nu precies bevat, werd er een analyse uitgevoerd van de huwelijks-scènes van enkele populaire romantische komedies en series die in Vlaanderen op de buis zijn verschenen.

Steunend op de eerder beschreven verklarende theorieën, kan er verwacht worden dat het zien van zulke huwelijksbeelden de keuzes die gemaakt moeten worden voor de eigen trouwdag kunnen beïnvloeden richting een gelijkaardig verloop. Volgende films werden geanalyseerd:

- *27 Dresses* (Fox 2000 Pictures & Spyglass Entertainment, 2008),
- *Bride Wars* (Fox 2000 Pictures, Regency Enterprises, 2009),
- *Monster-in-Law* (New Line Cinema, BenderSpink & Spring Creek Productions, 2005),
- *The Hangover* (Warner Bros. Pictures, Legendary Pictures & Green Hat Films, 2009),

- *The Wedding Planner* (Columbia Pictures Corporation, Dee Gee Entertainment & IMF Internationale Medien und Film GmbH & Co Productions, 2001) en
- *Wedding Crashers* (New Line Cinema, Tapestry Films & Avery Pix, 2005).

Ook de huwelijksscènes in volgende series werden bestudeerd:

- *Friends* (Bright, K., & Crane, D., & Kauffman, M. 1994-2004),
- *Gossip Girl* (17th Productions, Alloy Entertainment, CBS Paramount Network Television, 2007) en
- *Sex and the City* (Darren Star Productions, Home Box Office & Sex and the City Productions, 1994-2004).

Deze series en films werden geselecteerd omwille van twee redenen. Ten eerste dateren ze allemaal van de laatste twee decennia en kan er dus gesproken worden van redelijk recent beeldmateriaal. Ten tweede werden ze gedurende de voorbije vier jaar minstens één keer uitgezonden op populaire Vlaamse zenders zoals VTM, 2BE, VIJF (het vroegere VijfTV) en VIER (het vroegere VT4): *27 dresses* (08.10.2010, VTM), *Bride Wars* (19.11.2011, VijfTV), *Monster-in-Law* (25.07.2009, VTM; 16.11.2012, VIJF), *The Hangover* (17.03.2011, VIER), *The Wedding Planner* (30.06.2012, VTM), *Wedding Crashers* (01.07.2011, VTM), *Friends* (1994-heden, VIER en VIJF), *Gossip Girl* (2010-heden, VIJF) en *Sex and the City* (2007-heden, VIJF).

Deze studie wil niet beweren dat bruiden hun inspiratie uit precies deze films en series haalden maar het zijn wel sprekende voorbeelden van hoe het huwelijk wordt afgebeeld in de typische populaire Amerikaanse films en series. De huwelijksscènes in bovenstaande titels bevatten immers enkele opvallende terugkerende kenmerken. Hoewel de bruiloften op televisie ook veel gemeenschappelijk hebben met het traditionele Vlaamse huwelijk, zoals de witte bruidskledij, het bruidsboeket en het feest, zijn er toch ook enkele eigenschappen die in de Vlaamse traditie niet voortkwamen maar die anno 2013 toch ook stilaan in de Vlaamse trouwdag geïntegreerd worden. De

zes belangrijkste kenmerken zullen nu worden besproken. Eveneens wordt getracht om de oorsprong van deze tradities kort te schetsen.

Een eerste kenmerk van de perfecte trouwdag in films en series is het gebruik van een wedding planner. Deze wedding planner, *wedding consultant* of *bridal planner* staat in voor het organiseren van de bruiloft tot in de details. Het aanwenden van de wedding planner werd gezien in: *27 dresses*, *Bride Wars*, *Friends*, *Monster-in-Law*, *Sex and the city*, *The Wedding Planner* en *Wedding Crashers*. Vanaf het begin van de twintigste eeuw vond er in Amerika een duidelijke trend plaats: het inhuren van professionals voor het organiseren van de huwelijksdag (Wallace, 2004, p. 122). Tegen de jaren 1920 namen steeds meer welgestelde bruidjes al hun toevlucht tot een professional om hen te helpen met het organiseren van hun huwelijk: de wedding planner. Het was echter pas tijdens de Roaring Twenties dat de trouwindustrie echt begon te bloeien. Niet enkel wedding planners maar ook verkopers begonnen het zakelijk potentieel in te zien van bruiloften en alles wat daar bij komt kijken. Een duidelijk voorbeeld van dit nieuwe concept was het invoeren van een afdeling in grote winkels die speciaal gericht was op de toekomstige bruid en haar grote dag. Een huwelijksdag die tot in de puntjes was uitgewerkt, werd steeds minder een luxe die alleen voor de allerrijksten was weggelegd, maar meer en meer een standaard om naar te streven voor alle bruiden. Ook het inhuren van een gespecialiseerde huwelijksfotograaf werd een belangrijk onderdeel van de grote dag. Vanaf de jaren vijftig van de twintigste eeuw was het sprookjeshuwelijk met de witte jurk een droom voor vele meisjes. Dit soort bruiloften werden dan ook bijna een standaard job voor de wedding planners, die dit soort events makkelijk voor elke bruid opnieuw konden organiseren. Een echte business kwam tot stand (Kustermans, 2003, p. 70).

Een tweede terugkerend kenmerk in de Amerikaanse televisiehuwelijken is het uitgebreid vieren van het vrijgezellenfeest. Dit geldt overigens niet enkel voor de bruidegom, ook de bruid viert haar laatste avond als 'vrijgezel' uitgebreid. Niet zelden gaat deze *bachelor(ette) party* gepaard met overmatig drankgebruik, zoals te zien in *Bride Wars*, *Gossip Girl*, *Friends*, *The Hangover* en *Wedding Crashers*. Een vrijgezellenavond of *bokkenfeest* is een uitbundig feest in intieme kring om de aanstaande bruiloft van een van de

vrienden te vieren. In het eerste deel van de twintigste eeuw diende deze gelegenheid doorgaans nog om wat geld in te zamelen voor de aanstaande bruidegom. Die inzameling gebeurde dan aan de hand van opdrachten waarvoor de gevierde vrijgezel een kleine bijdrage kon vragen. In de tweede helft van de twintigste eeuw werd dit *bokkenfeest* echter meer en meer uitgebreid tot een heus feest, georganiseerd door de vrienden van de bruidegom. Deze *bachelor party* ging dan gepaard met heel wat drinken, roken en gokken. Vrouwen werden niet toegelaten, tenzij om een erotische show op te voeren. Vaak was wat er te gebeuren stond tijdens het vrijgezellenfeest ook een verrassing voor de bruidegom en moest hij ook gênante opdrachten uitvoeren (Kluvel, 2007, p. 62). Voor de bruid daarentegen was het eerder de gewoonte om thuis een rustige bijeenkomst te houden met de vriendinnen, een zogenaamde *bridal shower* of *kitchenshower*. Na de tweede feministische golf van de jaren zeventig ontstond echter ook voor de bruid een equivalent van het vrijgezellenfeest: de *bachelorette party*. De bruid gaat dan eveneens samen met haar vriendinnen het einde van haar vrijgezellenbestaan vieren. Deze feesten worden vaak aangekleed in een bepaald thema en volledig gepersonaliseerd (De Jager, 2009).

Ten derde keert in het televisiehuwelijk ook het gezegde ‘*something old, something new, something borrowed and something blue*’ vaak terug. Dit gezegde geeft enkele elementen aan die de bruid op haar trouwdag bij zich zou moeten hebben, namelijk: iets ouds, iets nieuws, iets geleends en iets blauws. Een aanvulling op dit Victoriaanse gezegde is nog ‘*and a silver sixpence in her shoe*’, maar dit laatste onderdeel is niet zo alom gekend. Dit gebruik kwam terug in *27 dresses*, *Bride Wars*, *Friends*, *Gossip Girl* en *Sex and the City*. ‘*Something old*’ verwijst dan naar de band met de familie van de bruid. Om hen te representeren kiest de bruid meestal een juweel van haar moeder of grootmoeder, een gelukkig getrouwde vrouw, om zo het huwelijksgeluk door te geven. ‘*Something new*’ staat symbool voor het optimisme en de hoop van het nieuwe leven van de bruid. Vaak wordt de bruidsjurk gezien als het nieuwe element. Iets nieuws staat ook voor het nieuwe leven dat de bruid en de bruidegom samen gaan opbouwen. ‘*Something borrowed*’ wijst aan dat vrienden en familie van de bruid er zullen zijn voor haar op haar trouwdag en in de verdere toekomst. Ze leent dan als het ware het advies van een

gelukkige echtgenote en draagt een stukje van dit geluk mee in haar eigen huwelijk. Eender wat kan gebruikt worden door de bruid om iets geleends voor te stellen maar het is wel belangrijk dat ze dit na de bruiloft teruggeeft. *'Something blue'* symboliseert puurheid, loyaliteit en hoop. Vaak wordt de kousenband die de bruid draagt in het blauw gekozen voor deze symboliek. Het laatste deel van het versje *'and a sixpence in her shoe'* is niet zo bekend maar houdt in dat de bruid een zilveren muntje in haar linkerschoen zou dragen, wat staat voor voorspoed en welvaart (Williams, 20.07.2007).

Een vierde belangrijk kenmerk van de bruiloft op televisie is dat de huwelijksvoltrekking zich buiten afspeelt. Een tuin die versierd is met witte stoelen, strikken en een bloemenboog, lijkt de perfecte locatie voor een trouwfeest. Keer op keer verschijnt de bruid volledig in het wit gekleed, meestal met een witte sluier en een wit bruidsboeket, aan de hand van haar vader. De tuin als locatie werd gezien in *27 dresses, Friends, Monster-in-Law, Sex and the City, The Hangover, The Wedding Planner* en *Wedding crashers*. Hoewel deze televisiebruiloften dus plaats vonden op een prachtig versierde locatie buiten in een tuin, is dit geen algemeen gebruik in Amerika, aangezien heel wat priesters weigeren om een huwelijk te voltrekken buiten de kerk zelf (McDonough, 20.01.2012). Dit gegeven is een duidelijke illustratie van het feit dat de representatie van de werkelijkheid in deze films en series niet altijd strookt met de realiteit, zoals Gerbner en Gross al opmerkten (1976). Ook nog kenmerkend voor het televisiehuwelijk is dat de predikant de ceremonie meestal afsluit met de woorden *'I now pronounce you husband and wife. You may kiss the bride.'* (James, 1995).

Een vijfde terugkerend element in het televisiehuwelijk is dat de bruidsmeisjes en –jonkers tijdens de ceremonie opgesteld staan naast de bruid en de bruidegom. Het ere-bruidsmeisje, *the maid of honor*, en de ere-bruidsjonker, *the best man*, staan vlak naast de bruid en de bruidegom, met naast hen de andere bruidsmeisjes en bruidsjonkers. De bruidsmeisjes dragen meestal allemaal dezelfde jurk en ook de bruidsjonkers zijn in hetzelfde kostuum gekleed. De mannen dragen meestal een corsage met dezelfde bloem als in het bruidsboeket, net zoals de bruidegom. Deze traditionele opstelling tijdens de ceremonie komt voor in *27 dresses, Bride Wars, Friends, Gossip Girl, The Wedding Planner, Wedding Crashers* en *Sex and the City*. Dit ge-

bruik stamt af van het geloof dat de boze geesten de bruid willen belagen op haar trouwdag en dus staan de bruidsmeisjes en bruidsjonkers volledig opgekleed naast de bruid en de bruidegom om de boze geesten te verwarren (Kustermans, 2003, p. 57).

Ten slotte is een zesde terugkerend gegeven dat de bruid na de bruiloft haar bruidsboeket over haar rechterschouder weggooit. De vrijgezelle dames op het feest staan dan achter de bruid en trachten het bruidsboeket op te vangen. De gelukkige vrouw die het boeket opvangt, zal volgens de legende de volgende zijn om te trouwen. Deze *bridal bouquet toss* is te zien in *27 dresses*, *Bridal Wars*, *Friends*, *Monster-in-Law* en *Sex and the City*. Deze traditie komt voort uit het geloof dat wanneer de gasten op een bruiloft iets van het pasgehuwde stel in hun bezit kregen, dit er voor zou zorgen dat zij ook huwelijksgeluk zouden vinden. Omdat het stel niet iedereen iets kon schenken, gooide de bruid haar bruidsboeket dan naar de vrijgezelle dames. De vrijgezelle mannen wilden echter ook iets van de bruidegom. Daarom werd het de gewoonte dat de bruidegom, meestal op een ludieke manier, de kousenband van de bruid haar been verwijderde en deze ook naar de single mannen gooide, of deze zelfs per opbod verkocht (Glasbergen, 15.09.2010).

Uit de diepte-interviews zal blijken of deze zes typerende kenmerken van het Amerikaanse televisiehuwelijk hun weg naar de Vlaamse trouwdag hebben gevonden.

2.5 Onderzoeksvraag

Deze literatuurstudie geeft aan dat er heel wat indicaties zijn dat men wat er op televisie gezien wordt, kan gaan percipiëren als de realiteit en dit zelfs als de na te streven norm kan gaan beschouwen. Met andere woorden worden er percepties over de werkelijkheid gevormd aan de hand van wat de media weergeeft. Deze thesis wil nagaan of er een effect is van de weergave van het Amerikaanse televisiehuwelijk in media met romantische inhoud op de eigen trouwdag van de Vlaamse bruid. Daarom werd volgende onderzoeksvraag opgesteld:

Verandert de traditionele Vlaamse trouwdag steeds meer in een Amerikaans televisiehuwelijk?

Concreet wordt er dus nagegaan of de Vlaamse bruid de inspiratie voor haar trouwdag haalt uit wat ze op televisie ziet. In diepte-interviews wordt er gepeild naar het verloop van de trouwdag van de bruid. Verder wordt er getracht te achterhalen waar de bruiden hun inspiratie haalden voor de keuzes die ze maakten. Er wordt gekeken welke tradities er behouden werden en of er eventueel gegevens uit de films werden geïntegreerd. Uit de diepte-interviews zal blijken of de rituelen uit de televisiehuwelijken al dan niet hun weg hebben gevonden naar de traditionele Vlaamse huwelijksdag, zoals kan afgeleid worden uit de cultivatietheorie, de sociaal-cognitieve leertheorie en de exemplification theorie.

3. Methodologie

3.1 Keuze voor kwalitatief onderzoek

De opzet van deze masterproef is na te gaan welke invloed het Amerikaanse televisiehuwelijk heeft op de Vlaamse trouwdag. Hierbij is het belangrijk om in detail na te gaan hoe de respondenten op bepaalde ideeën kwamen. Niet enkel de feiten op zich doen er dus toe, maar ook de attitudes en percepties ten opzichte van deze feiten zijn interessant omdat ze helpen inzicht te krijgen in waarom er voor bepaalde zaken op de bruiloft gekozen werd. Daarom werd er geopteerd om kwalitatief onderzoek te gebruiken. Aan de hand van diepte-interviews werd getracht inzicht te krijgen in de beleavingswereld van de bruid en te begrijpen waarom bepaalde tradities of vernieuwende rituelen al dan niet werden toegepast op de trouwdag.

Een diepte-interview is een vorm van kwalitatief onderzoek waarbij de interviewer dieper tracht in te gaan op waarom de respondent op een bepaalde manier over zaken denkt (Mortelmans, 2007, p. 131). Meer bepaald werd er voor dit onderzoek gebruik gemaakt van een semigestructureerd vraaggesprek. Dat is een halfopen interview waarbij de interviewer gebruik maakt van een topiclijst die bepaalde vragen en thema's bevat die behandeld moeten worden. Deze topiclijst is een leidraad voor het gesprek maar hierbij staan de volgorde, formulering en eventuele subvragen niet vast. Zo tracht de onderzoeker samen met de respondent om tot een bijna spontaan gesprek te komen om zo dieperliggende betekenissen en achterliggende denkwijzen te achterhalen (Hijmans & Kuyper, 2007, p. 43). Omdat bij een één-op-één gesprek soms sociale, emotionele of rationele belemmeringen kunnen optreden en respondenten mogelijk niet vrijuit durven te praten, is het zeer belangrijk dat de respondent zich volledig comfortabel en vrij voelt om te praten. Volgens Baarda, de Goe-de en Theunissen (2005, p. 249) zorgt de peiling naar demografische gegevens aan het begin van een diepte-interview er voor dat de respondent en de onderzoeker aan elkaar kunnen wennen. Deze techniek werd dan ook toegepast. Ook kan men bij halfopen interviews spreken van een zogenaamde lerende onderzoeker, wat inhoudt dat

de onderzoeker tijdens het gesprek bepaalde cycli van vraagstelling, analyse en reflectie herhaalt (Hijmans & Kuyper, 2007, p. 44). Er werd met andere woorden na elk interview een analyse gemaakt waarna eventuele aanpassingen konden worden doorgevoerd. Tijdens het interview werd er vaak gebruik gemaakt van verklarende vragen, die ingaan op waarom de bruid voor bepaalde aspecten wel of niet koos (Smit & Verdonschot, 2010 p. 32)

3.2 Informanten

3.2.1 Populatie

De populatie voor deze studie moest aan enkele selectiecriteria voldoen. Als eerste criteria werd vooropgesteld dat de respondent Vlaams moest zijn en van het vrouwelijk geslacht. Om aan het onderzoek te kunnen meewerken moest de respondent bovendien voor het eerst getrouwd zijn in de afgelopen vijf jaar, dit wil zeggen vanaf 2008 tot en met 2012. Er werd geopteerd om enkel de vrouwen van het pasgetrouwde koppel te interviewen omdat het meestal zij zijn die zich het meest bezig houden met het organiseren van de trouwdag, zoals te lezen staat in de studie van Tamara Snizek (2005, p. 232). Bij de lesbische koppels, waar er dus twee bruiden zijn, werd de bruid geïnterviewd die zelf reageerde op de oproep en dus zelf aanbod om mee te werken aan het onderzoek.

3.2.2 Steekproef

Uit de populatie werd er een niet-aselecte, restrictieve steekproef genomen (Billiet, 2005, p. 187). Dat houdt in dat er gebruik werd gemaakt van analyse-eenheden die rijk zijn aan informatie en ook meteen beschikbaar waren. Bovendien moesten de deelnemers aan het interview aan bepaalde inclusiecriteria voldoen, zoals eerder beschreven. Dergelijke steekproef wordt een beoordelingssteekproef of een doelgerichte sampling genoemd (De Vos, 2000; Ploch & van Zwieten, 2007, p. 81). De sampling gebeurde dus aan de hand van doelstellingen die aan de vraagstelling zijn gerelateerd.

De zoektocht naar respondenten gebeurde als volgt: er werd een oproep geplaatst op de sociale netwerksite Facebook met de vraag

naar pasgetrouwde bruidjes die wilden meewerken aan een diepte-interview voor een thesisonderzoek. Deze vraag was te lezen op het Facebookprofiel van de onderzoekster en werd meermaals gedeeld op andere profielen. Deze manier van rekruteren moet zeker in acht worden genomen bij het interpreteren van de resultaten, er kan immers sprake zijn van een zekere onzuiverheid omwille van twee redenen. Ten eerste werd er gebruik gemaakt van een vrijwillige gelegenheidssteekproef (Verduin, 11.10.2002). Dat houdt in dat er gewerkt werd met een steekproef die meteen voor handen was, namelijk beschikbaar op Facebook, én met een steekproef die zelf reageerde op een collectieve oproep om mee te werken aan het onderzoek. Hierdoor was er ten tweede ook een vorm van zelfselectie: de potentiële respondenten konden zelf beslissen of ze al dan niet wilden deelnemen aan het onderzoek. Het waren dus vooral bruiden die zelf graag wilden vertellen die op de oproep reageerden. Deze steekproef is niet-aselect en bevat dus belangrijke nadelen omdat niet iedereen uit de populatie een even grote kans had om geselecteerd te worden, aangezien enkel de bruiden die de oproep op Facebook konden lezen én zelf hier op ingingen konden participeren (Billiet, 2005, p. 183). Op de oproep via Facebook reageerden aanvankelijk 18 mensen, waarvan er uiteindelijk 16 bereid waren om mee te werken. Twee personen beslisten dus om niet mee te doen omwille van persoonlijke of praktische redenen. Uiteindelijk werden er in het totaal dus interviews afgenomen bij 16 pasgetrouwde bruiden.

3.2.3 Karakteristieken

De respondenten waren allen vrouwelijk en tussen het jaar 2008 en 2012 voor het eerst getrouwd. Van de 16 respondenten waren er twee lesbische vrouwen. De leeftijd van de respondenten lag tussen de 25 en de 32 jaar. Negen respondenten woonden in de provincie Vlaams-Brabant, zeven in de provincie Antwerpen.

3.3 Werkwijze

De vrouwen die reageerden op de oproep werden persoonlijk gecontacteerd via e-mail, Facebook of telefoon. Per respondent werd dan gekeken waar en wanneer het mogelijk was om het interview te houden. De locatie en het tijdstip van het interview verschilden dus naargelang de beschikbaarheid van de respondent. Het eerste interview werd afgenomen op zaterdag 23 februari en het laatste interview op woensdag 11 april. Voorgaand aan het interview werd kort uitgelegd dat er gepeild werd naar het verloop van de trouwdag en waarom de bruid voor bepaalde aspecten had gekozen. Na het interview werd dan verder uitgelegd dat het specifieke doel van de studie is om de invloed van het Amerikaanse televisiehuwelijk op de Vlaamse trouwdag te onderzoeken. Alvorens aan het interview te beginnen moest de respondent ook een formulier invullen waarmee ze aangaf akkoord te zijn met het gebruik van de door haar verstrekte gegevens. Hierbij kreeg de respondent ook de mogelijkheid om aan te geven of ze al dan niet wou dat haar naam werd gebruikt in de thesis. Een voorbeeld van dit toestemmingsformulier is bijgevoegd als bijlage 2. Bij de respondenten die anoniem wilden blijven werd enkel de eerste letter van hun naam onder het citaat weergegeven. Bij de andere respondenten werd de voornaam weergegeven. Bij de respondenten die dezelfde voornaam deelden, werd ook de eerste letter van de achternaam toegevoegd. De interviews duurden meestal een half uurtje, hoewel er enkele uitschieters waren. Het kortste interview duurde net geen 20 minuten en het langste interview bijna drie kwartier. Dit verschil is te wijten aan het feit dat sommige respondenten zeer beknopt antwoordden en anderen dan weer graag uitgebreid relaas van de feiten gaven en ook uitweidden over irrelevante thema's.

Volgende topics werden gebruikt als leidraad voor het gesprek: ten eerste werd er gepeild naar de demografisch gegevens van de respondent zoals leeftijd, geboortedatum en woonplaats. Vervolgens werd er gekeken naar de voorbereidingen en het verloop van de trouwdag van de bruid. Er werd ingegaan op het huwelijksaanzoek, de planning van de grote dag, het vrijgezellenfeest, de huwelijksremonie, het feest en/of de receptie, gevolgde tradities en nieuwe

invloeden. Hierbij werd er dieper ingegaan op de inspiratiebronnen van de bruid voor de gemaakte keuzes. Tenslotte werd er ook gepeild naar het mediagebruik van de respondent, meer bepaald hoeveel televisie ze keek en het favoriete genre. Door te peilen naar de kennis van de bruid van terugkomende gegevens in Amerikaanse televisiehuwelijken, werd getracht te achterhalen of de respondent veel ervaring heeft met zulke televisie. Zo werd er gevraagd of de bruid wist met welke woorden de huwelijksceremonie op televisie meestal wordt afgesloten en hierop wisten de meesten correct te antwoorden: *'You may kiss the bride'*. Ook bij het gezegde *'something old, something new, something borrowed and something blue'*, gaven de meeste respondenten aan dit te herkennen uit Amerikaanse films. Alle respondenten hadden minstens één van de geanalyseerde films en series uit deze studie gezien. Deze aspecten geven aan dat de respondenten een goed beeld hadden van hoe een Amerikaans televisiehuwelijk verloopt. De laatste en zeer belangrijke vraag trachtte te achterhalen of de respondent zelf vond of ze inspiratie had gehaald uit het televisiehuwelijk. De volledige topiclijst kan teruggevonden worden in bijlage 1.

Het interview werd steeds opgenomen met een geluidsrecorder. Het audiobronbestand werd daarna letterlijk uitgetypt en getranscribeerd. Hierbij werden overbodige gegevens en ruis weggelaten. Voorbeelden hiervan zijn onderbrekingen in het gesprek waarbij bijvoorbeeld een respondent telefoon kreeg en het gebruik van het woordje 'euh'. Dit transcript werd vervolgens per fragment gecodeerd. Aan de relevante tekstfragmenten werd een codewoord toegevoegd dat het eenvoudiger maakte om fragmenten met hetzelfde onderwerp te analyseren en met elkaar te vergelijken. Door de fragmenten te interpreteren werd er vervolgens getracht een zinvolle analyse te maken en de resultaten te beschrijven.

4. Resultaten

In deze resultatensectie zal er een rapportage weergegeven worden van de belangrijkste bevindingen uit de diepte-interviews. Steunend op de literatuurstudie zal er een overzicht gegeven worden van de verschillen en de gelijkenissen van een traditioneel Vlaams huwelijk met een modern Vlaams huwelijk. Hoewel er tussen de respondenten zeker verschillen bestonden in hoe de huwelijksdag werd ingevuld, konden er toch enkele duidelijke overeenkomsten gezien worden. De meeste bruiden kozen er op hun huwelijksdag voor om toch aan enkele tradities vast te houden, hoewel er ook vaak persoonlijke elementen werden toegevoegd. Als de bruid aangaf voor een bepaald element te hebben gekozen, wist ze overigens zelf niet altijd van waar ze dit gebruik kende. ‘Het hoort zo’, ‘Dat is bij iedereen zo’, ‘Dat is iets van vroeger’ maar ook ‘Dat ken ik van televisie’ waren vaak gehoorde antwoorden. Mensen beseffen vaak niet meer ten volle wat ze nu juist uit de realiteit halen en welke aspecten hen door televisie zijn bijgebracht. Ze groeien op met een combinatie van verschillende sociale modellen, waarvan televisie er zeker een belangrijke is. Bijgevolg is het ook voor de bruiden in deze studie niet altijd volledig duidelijk door welk sociaal model ze de verschillende aspecten van het huwelijk nu juist kennen. Hoewel ze zelf soms aangaven bepaalde gebruiken van de televisie te kennen, was het belangrijk om ook de niet specifiek zo benoemde, maar toch zo te beschouwen ‘televisieantwoorden’ te herkennen. Dit zijn antwoorden waarin elementen te herkennen vallen die men kent van op televisie.

In dit onderdeel worden de relevantste antwoorden uit de diepte-interviews weergegeven in de vorm van citaten. Bijgevolg zal dit deel vooral beschrijvend zijn. Daaropvolgend zullen deze bevindingen in het ‘Discussie en conclusie’ onderdeel verder worden geïnterpreteerd en zal gekeken worden naar de verklaringen en implicaties van deze resultaten.

4.1 Verloving

Een eerste belangrijke bevinding uit de interviews is dat alle vrouwen zelf hun partner hebben gekozen. Dit mag anno 2013 een vanzelfsprekendheid lijken, in het verleden waren verstandshuwelijken echter niet zo onoverkomelijk, zoals gebleken is uit de literatuurstudie. De traditie in Vlaanderen bestond er tot de vorige eeuw uit dat de jongeman die een meisje ten huwelijk wilde vragen, eerst toestemming vroeg aan haar vader of haar familie. Deze traditie blijkt niet meer van deze tijd te zijn, aangezien slechts twee brudegoms om de hand van hun bruid gingen vragen bij haar vader, hoewel de bruid dit soms toch nog graag anders had gezien.

Nee, hij had dat niet gevraagd. Dat vond ik wel heel jammer. Ik had eigenlijk daarvoor nog gezegd dat ik het tof vond als hij het aan ons vake ging vragen maar hij heeft het uiteindelijk niet gedaan. Ik vond dat romantisch als hij dat ging vragen... Dat hoort zo. – Els

Ja, hij was dat aan papa gaan vragen en ik vond dat ook wel belangrijk omdat dit toch een teken is van goedkeuring en dat vond ik wel belangrijk. – Lies

4.2 Aankondiging van het huwelijk

Het aankondigen van het huwelijk gebeurt tegenwoordig via post of ook via het internet. Toch is een voorhuwelijksschieting een oud gebruik dat nog voorkomt in Vlaanderen. Vooral bij de koppels uit de Antwerpse Kempen was er nog sprake van deze traditie, hier hadden twee van de zeven respondenten een schieting gehouden. Bij dit gebruik worden vooral de buurtbewoners en vrienden uitgenodigd voor een drankje en worden er naar traditie buskruit, of iets anders dat knalt, tot ontploffing gebracht, zodat er in de buurt schoten te horen zijn en de mensen weten dat er een trouw zal plaatsvinden.

Ja, een schieting hebben we ook gedaan. Dat hebben we voor de burens zo'n beetje gedaan en voor de vrienden ook die konden komen. [...] Hier in de buurt is dat zo de gewoonte. Ik ken dat zo al van als ik klein ben eigenlijk maar de exacte reden weet ik niet.. traditie ja. Ge hoort dan in de buurt: Ah, er wordt geschoten, volgende week zal er iemand trouwen'. - Veronique

4.3 Getuige

Hoewel in de Amerikaanse films meestal gekozen wordt voor de beste vriendin of vriend als getuige, waren het bij de respondenten vooral broers of zussen die gekozen werden. De verklaring hiervoor was bij de meesten dat ze liever familie kozen omdat ze bij vrienden niet honderd procent zeker waren dat de vriendschap zou blijven duren, waar een familieband voor altijd bestaat. Enkel kozen echter toch ook voor een goede vriendin of een ander familielid zoals een nicht.

Ik heb voor mijn zus gekozen omdat dat zo'n belangrijke dag is en dan denkt ge: 'Ik ga een vriendin pakken', maar voor 't zelfde geld ken ik die vriendin niet meer binnen vijf jaar en daarom is dat dan mijn zus geweest want die kent ge wel nog binnen vijf jaar. – Katrien E.

Ik heb geen broers of zussen, ik denk dat ik anders mijn broer of zus had genomen maar ik heb dan één van mijn beste vriendinnen als mijn getuige genomen. – Katrien V.

Over de taken van de getuigen liepen de meningen uit elkaar. Sommigen verwachtten enkel dat de getuige zijn of haar handtekening zou zetten of tijdens de grote dag wat zou helpen met praktische zaken. Anderen zagen er ook een diepere betekenis in. Zij zagen het als de taak van hun getuige om altijd klaar te staan voor hen en hen te steunen. Ook het organiseren van het vrijgezellenfeest behoorde bij de meeste bruiden tot het takenpakket van de getuige. Dit is iets wat in de Amerikaanse films dan meestal ook zo gebeurt. Eén respondent schreef dit idee dan ook rechtstreeks toe aan hoe het er in films aan toegaat.

De getuige moet vooral haar handtekening zetten en als er zo een vrijgezelle wordt georganiseerd. Dat wordt toch zo een beetje verwacht van... Da's wel leuk als die iets organiseert. – Charlotte

Mijn zusjes waren mijn getuigen. Als taken verwachtte ik dat ze een leuke vrijgezellendag zouden organiseren en voor de rest gewoon heel de dag er zijn en deel uitmaken van de dag en ook iets mooi zeggen tijdens de viering. Ik heb dat uit mijn gevoel. En dat die de vrijgezellen moeten organiseren dat is ook in de films altijd en zo. – Lies

4.4 Vrijgezellenfeest

Waar het tot eind twintigste eeuw een gebruik was dat vooral voor de mannen was weggelegd, is het vrijgezellenfeest tegenwoordig ook volledig ingeburgerd bij de bruiden. Elke respondent kreeg een vrijgezellenfeest, sommige kregen er zelfs meerdere, bij verschillende vriendengroepen. Dit gegeven is duidelijk overgewaaid uit Amerika. In de films is vaak te zien dat het vrijgezellenfeest plaatsvindt aan de vooravond van het huwelijk, maar bij de respondenten was een week tot een maand op voorhand eerder de norm.

Dat is zo'n keer een dag dat ze speciaal voor u organiseren, dat is wel eens een goed excuus om eens in de aandacht te staan. Ik vond dat echt wel heel leuk. – Charlotte

4.5 Bruidskledij

Traditioneel kiest een bruid meestal voor een lange, witte bruidsjurk. De meeste respondenten volgden inderdaad deze traditie en verschenen voor het altaar in het wit. Een respondent verwees naar haar kleding als een 'prinsessenkleed', wat toch gezien kan worden als een voorbeeld van wat de televisie haar heeft voorgeschoteld als de norm. In de films draagt de bruid immers meestal een sprookjesachtige jurk, wat blijkbaar ook een invloed kan hebben op hoe de Vlaamse bruid er op haar trouwdag wil uitzien. Enkele dames wilden daarentegen liever een modernere toets aan hun huwelijkskledij geven en kozen voor een kort kleedje of een jurk in een andere kleur dan wit zoals rood of blauw.

Ja het was echt een prinsessenkleed he. Een gewone taille en dan een gigantisch kleed zo zeventien lagen stof, met een sleep van twee, drie meter. - Katrien V.

Mijn kleed was vrij traditioneel. Een witte. Met een haltertop zo. Voor de rest was dat gewoon effen... Heel basic. En mijn vrouw had een rood met geborduurde bloemen daarop met pareltjes.” – I.

Mijn bruidsjurk was zo een wit, strapless, kort kleedje dat vanboven redelijk strak was en dan de rok ging iets wijder uit. – Lies

De meeste bruiden wisten al op voorhand hoe hun jurk er moest uitzien maar vaak werd er toch nog inspiratie gehaald uit magazines of het internet. Dit toont aan dat er een brede waaier aan bronnen van invloed bestaat waaruit de bruid haar beeld van de ideale trouwdag opstelt. Toch blijft het duidelijk dat de massamedia belangrijke sociale modellen stellen wat betreft het huwelijk, aangezien televisie, internet maar ook de gedrukte pers ideeën verschaffen.

Mijn inspiratie haalde ik van internet. Dat was zo direct het eerste wat ik gedaan had... Toen ik mijn aanzoek gekregen had, dat was zo direct het eerste: internet: bruidskledij. – Els

Mijn inspiratie had ik uit boekskes. En ik had ook al zo iets in mijn hoofd. Ik had al beslist dat het niet in ‘t wit zou zijn. Ik wist ook al dat ik niet lang wou. [...] Een kort, blauw kleed dus. – Veronique

Zoals eerder beschreven is een vaak terugkerend element in het Amerikaanse televisiehuwelijk dat de bruid op haar trouwdag volgens het gezegde ‘*Something old, something new, something borrowed and something blue*’ iets ouds, nieuws, geleend en blauws draagt. De meeste bruiden herkenden dit gezegde ook en gaven vaak aan dat ze dit op televisie hadden gezien. Dit geeft toch aan dat de bruiden zeker kennis hebben van hoe het er aan toe gaat in het Amerikaanse televisiehuwelijk. Sommigen hielden ook effectief rekening met deze Amerikaanse traditie.

Jaja, dat is van de films, he. Van op tv, he. Amerikaanse films. Maar ik heb daar niet aan meegedaan. – Annechien

Ja, ik ken dat. Van alle Hollywoodfilms die ik al ooit gezien heb. Ik had ze uiteindelijk allemaal wel. Ik heb er een beetje rekening mee gehouden om te lachen maar uiteindelijk had ik het allemaal wel. – Elke

4.6 Weddingplanner

Hoewel één van de terugkerende kenmerken van het Amerikaanse televisiehuwelijk het gebruik van een weddingplanner is, is dit een gebruik dat volgens de respondenten in Vlaanderen nog niet is ingeburgerd. Geen enkele respondent maakte immers gebruik van professionele hulp om haar huwelijk voor te bereiden. Hiervoor zijn twee belangrijke redenen. Ten eerste hadden veel bruiden al een duidelijk beeld van hun huwelijk voor ogen en dachten ze dat ze het zelf dus even goed zouden kunnen organiseren. Als er bruiden waren die toch aan een weddingplanner hadden gedacht om hen bij te staan was er nog een tweede belangrijk struikelblok, namelijk het financiële aspect.

Nee, wij hadden dat niet. Omdat ik dat zelf wilde doen en ook voor 't geld maar ook gewoon, ik ben zelf iemand dat alles zelf onder controle heeft dus ik heb dat voor mezelf gehouden. – A.

Ik had zo effe gekeken maar dan zag ik zo '10 procent van de totale huwelijkssom' en ik dacht: 'Ja dan doe ik het wel zelf'. Dat vond ik wel te duur. – Elke

4.7 Elkaar nog niet zien voor de ceremonie

Hoewel veel respondenten aangaven dat ze aan bepaalde tradities niet veel belang meer hechten, was er één gebruik dat bij bijna elke bruid gerespecteerd werd, namelijk de traditie dat de bruid en bruidegom, of de twee bruiden, elkaar voor het huwelijk nog niet mochten zien in de bruidskledij. Dit is een gegeven dat in de typische Amerikaanse televisiehuwelijken toch ook zeer vaak wordt weergegeven, zoals één respondent ook duidelijk aangaf.

Ik ben bij mijn ouders thuis gaan slapen en hij is gewoon bij ons thuis gaan slapen en dan is hij mij 's morgens komen uithalen bij mijn ouders en toen het allemaal begon, hebben we elkaar gezien. Gewoon omdat dat zo traditie is. En we vonden dat ook wel fijn dat we elkaar niet meer zagen zo dat we al helemaal klaar waren. Ge hoort dat ook zo in de films en bij andere mensen dat die dat zo doen. Dat leek ons wel romantisch. – Lieselotte

4.8 Binnenkomst

Bij het binnenkomen van de kerk of de ceremonielocatie werden de meeste bruiden voorgegaan door de suite. Dit hield in dat eerst de bruidegom met zijn moeder naar voor wandelde, daarna de broers en zussen, gevolgd door de getuigen en eventueel de bruidskindjes of bloemenmeisjes. Hierna kwam dan de bruid binnen aan de arm van haar vader, die haar dan wegschonk aan haar toekomstige man. Vaak wisten de bruiden niet precies waarom ze dit zo hadden gedaan. Sommigen gaven aan dat dit traditie was, anderen hadden dit in de film gezien of hadden op internet opgezocht hoe dit juist hoort.

Voor het naar voor gaan was het eerst de suite waarbij mijn man met zijn mama eerst ging en dan zijn papa met mijn mama, en dan de getuigen met hun lief en dan papa en ik. Dat was om dezelfde reden als dat mijn man mijn hand moest gaan vragen.. omdat dat een heel mooi moment is en toch een soort van goedkeuring. En dat was een van de mooiste momenten van de dag. Dat hoort zo.. ik had dat opgezocht op internet. – Lies

Ja, mijn papa heeft mij zo weggeschonken. Die was ook heel fier dat hij dat mocht doen. Ik denk dat ik dat zo ken ook van gezien te hebben op tv zeker. Ik denk dat er veel van tv kwam, als ik daar zo over nadenk. – Annechien

Ik vond dat echt speciaal en ook van in de film zo. Ja sommige dingen moeten gewoon zo en ik had daar echt zo'n beeld over. – Els

Vaak droegen de mannen van de suite ook een corsage met de bloem van het bruidsboeket. In de Amerikaanse films dragen de mannen uit de suite vaak hetzelfde kostuum en de vrouwen dezelfde jurk. De corsage kan gezien worden als een afgeleide hiervan. Ook hier weer blijkt de televisie een bron van inspiratie.

Ja alle mannen uit de suite hadden dat. Om te laten zien dat dat zo'n beetje de belangrijkste mensen waren. Dat die dichterbij mij staan. Als ge dat zo op tv ziet dan hebben ze dat allemaal. Ja op één of andere manier ken ik dat toch door die invloeden van buiten af, dat was zo'n idee dat ik had. – Els

Hoewel in de televisiehuwelijken vaak gebruik wordt gemaakt van bruidsmisjes en –jonkers van dezelfde leeftijd als de bruid en bruidegom, was dit bij de respondenten niet het geval. Eén respondent had haar twee volwassen zussen als bruidsmisjes maar anderen hadden ofwel bruidskindjes ofwel geen bruidsmisjes of –jonkers. In Amerikaanse films hebben de bruidsmisjes meestal hetzelfde aan. De respondenten van deze studie kozen meestal wel de kledij voor hun bruidskindjes. Bij één respondent hadden haar getuigen ook hetzelfde kleedje aan, net zoals in de films. Opmerkelijk is dat twee respondenten een heel bijzonder bruidsmisje hadden, namelijk een hond.

Ja, wij hadden bruidskindjes... De kindjes van mijn zus en de kindjes van zijn broer maar die moesten niet super veel doen of zo. Vooral schattig zijn en zo de ringen naar voor brengen. – Charlotte

Mijn getuigen hadden alle twee hetzelfde kleedje aan, in het wit. – Lies

Ons mama haar hond heeft dan de ringen gebracht. Die had dan zo'n schone strik aan. Dat was wel plezant. Ik wou dat omdat ja dat is mijne vriend he. Die heeft eigenlijk een heel leven lang een rol gespeeld bij ons. Die hoorde er bij. – Annechien

4.9 Ceremonie

Verschillende respondenten kozen ervoor om hun huwelijk ook voor de kerk te bezegelen. Sommigen deden dit uit persoonlijke overwegingen maar een ander vaak gehoorde reden was omdat dit er gewoon bij zou horen. Alle koppels die voor de kerk trouwden, personaliseerden toch op een of andere manier de dienst: met liedjes, eigen teksten of andere persoonlijke toetsen.

Ja, ik heb ook zelf de teksten van internet gehaald dus de teksten dat ik zelf wou. De liedjes werden gezongen door iemand van de basket en haar papa. Het was toch de bedoeling dat het mensen zou raken. – Els

Hoewel de kerk dus nog steeds populair is bij de trouwlustigen, kozen zeven van de zestien koppels er toch voor om geen kerkelijke dienst te houden maar een eigen ceremonie in elkaar te steken. De locatie van deze persoonlijke diensten was veelal buiten, in de tuin. Enkele respondenten vertelden expliciet dat ze hun inspiratie voor een bruiloft in de tuin uit de films haalden.

Onze ceremonie... dat was gepland om dat zo buiten te doen met allemaal witte stoelen en een prieeltje, zoals in de film, op z'n Amerikaans. Maar het was die dag aan 't regenen dus we hebben dat binnen moeten doen. Wij zijn dan alle twee door onze vaders naar voor gebracht. En dat waren vooral heel veel vrienden en familie die persoonlijke tekstjes hadden gebracht. Niet zoals in de mis. Het was echt grappig en aangenaam. Veel anekdotes en heel gezellig was dat. En dan ook ringen uitgewisseld en iets tegen elkaar gezegd. Dat heeft ook niet heel lang geduurd, drie kwartier ongeveer. – Stephany

Iemand dat we kenden speelde de rol van pastoor, of ceremoniemeester en dan hebben wij gevraagd aan een aantal mensen om een tekstje te komen voorlezen of om iets te komen zeggen en dan hebben we onze eigen geloften geschreven en aan elkaar gezegd. En dat was eigenlijk een heel leuk moment met zowel ontroerende als grappige dingen in. Dus dat was wel heel leuk. En ook met muziek natuurlijk. En dat was in de tuin bij het zwembad. Onder een wit prieeltje met roze bloemen en allemaal witte stoelen en een witte looper. Ik vond dat zo mooi en in de films is dit ook altijd zo. – Lies

Wij hadden een eigen ceremonie, niet voor de kerk, in de tuin. Omdat ik dat wel leuk en romantisch vond en omdat de rest van 't feest daar ook was dus dat was gemakkelijk, dan waren de mensen al daar. Ja, ge hoort dat zo dat wordt vaker gedaan. In Amerika en in films doen ze dat ook al meer. – Nele

Voor het leiden van de niet-kerkelijke diensten werd meestal beroep gedaan op vrienden of familie. Drie respondenten maakten ook gebruik van professionele begeleiding. Bij deze bruiloften werd er dus iemand ingehuurd om het verloop van de viering in goede banen te leiden, als het ware een ingehuurde priester. Zulk een viering is eerder een belevingsmoment en heeft geen kerkrechtelijke waarde (De Fleurquin, 18.01.2012; Vandersmissen, 20.03.2011). Dit fenomeen heeft waarschijnlijk twee oorzaken. Ten eerste zoeken veel mensen een alternatief voor een kerkelijke dienst, waarbij een persoonlijke ceremonie dan een oplossing kan bieden. Ten tweede zoeken veel koppels ook een alternatieve locatie dan de kerk, zoals bijvoorbeeld de tuinceremonies in de Amerikaanse films. Dit is echter iets wat in regel door de kerk niet wordt gedaan, tenzij er gegronde redenen zijn. Hiervoor is dan ook de toestemming van de bisschop nodig (*“Veelgestelde vragen over het huwelijk”*, z.d.). Indien men dus in de tuin wil trouwen, kan dit meestal niet met een kerkelijke dienst. In deze gevallen kan een gehuurde ceremoniemeester de oplossing bieden. Een derde belangrijke reden was dat sommige respondenten ook simpelweg niet voor de kerk mogen trouwen wegens hun geaardheid.

Dat was normaal met rent-a-priest. Zij leidde eigenlijk de viering omdat we graag een ceremonie wouden maar da's toch altijd beter als dat door iemand wordt... we hadden wel heel veel zelf inbreng maar gewoon om toch zeker te zijn van de structuur. – Nele

We hadden iemand buitenaf gezocht die onze mis eigenlijk deed. Dat was zo'n soort vrijzinnige dienst. Da's hier in Antwerpen zo'n centrum. Zoiets rent-a-priest achtig maar vooral die echt zo met holebi's werken. Niets katholiek, echt alternatiever en vrijzinnig zoiets, ja. – Stephany

4.10 Buitenkomen

Bij het buitenkomen van de kerk of het gemeentehuis werden ook vaak verrassingen georganiseerd voor het pasgetrouwde koppel. Het gooien van rijst, bloemenblaadjes of het blazen van zeepbellen waren vaak voorkomende erbetuigingen. Dit is iets wat vroeger in Vlaanderen ook al voorkwam maar wat ook kenmerkend is voor Amerikaanse huwelijksceremoniën. Ook het vormen van een erehaag door een vereniging waar de bruid of bruidegom lid van was, kwam meermaals voor. Een derde gebruik dat in stand werd gehouden was het afgeven van bloemen door de aanwezige kindjes.

Ik werkte toen in een klasje en al die ouders die wisten dat ik ging trouwen dus die hadden al hun kindjes opgetrommeld en die mochten dan met een belleblaas en roosjes afgeven enzo. Dat was eigenlijk wel heel plezant. En ze gooiden ook rijst. En K. die crost ook. En die hadden dan zo'n hele crossing gemaakt met allemaal brommers en die stampten ze dan in gang als wij buiten kwamen zo. Dat was ook wel tof. – Annechien

Het speciale was dat wij alletwee van de KSA zijn en die stonden buiten aan de kerk als wij buitenkwamen te trommelen. – Jo

Al mijn vrienden van het skiën stonden te wachten, die maakten dan zo'n erehaag met hun skistokken. En dan heel veel rijst he, dat was heel plezant. - Stephany

4.11 Avondfeest

Ook tijdens het avondfeest waren er invloeden te ontdekken van Amerikaanse televisiehuwelijken. Zo hadden alle koppels een openingsdans. Vele van hen namen na de openingsdans ook de tijd om hun ouders in de bloemetjes te zetten door met hen te dansen, het zogenaamde vermenigvuldigen. Hoewel dit een gebruik is dat in Vlaanderen ook al lang voorkomt, wordt deze *honor dance* of *father-daughter dance* ook vaak getoond in de typische televisiehuwelijksfeesten.

Ja, dat hebben we wel gedaan zo vermenigvuldigen. Dat is traditie. Dat is zo iets dat ge gewoon doet, vind ik, zo met uw vader dansen en met uw broer en alle, of met uw schoonvader. Ik vond zo sommige dingen moet ge toch zo behouden. - Stephany

En dan dansen hé. Onze openingsdans dan op 'When a man loves a woman'. Wij hadden ook niet echt iets ge oefend, als ik dan nu zie die programma's op tv van die bruidsdinges, zo was dat echt totaal niet. Dat moest geregeld zijn maar totaal niet radicaal. – Katrien E.

Een ander Amerikaans gebruik dat ook heel wat respondenten hadden overgenomen, is het gooien van het trouwboeket. De bruid roept dan tijdens het feest de vrijgezelle dames bij elkaar en gooit haar boeket achter haar. Degene die het boeket vangt, zou volgens de legende dan de volgende zijn om te trouwen.

Ik had een dubbel laten maken dus ik heb het mijn bijgehouden en ik heb hetzelfde, een duplicaat, heb ik weggegooid. Want ik wou mijn eigen bloemekes nog efkes bij mij om daar van te genieten. Dat heb ik ook vanuit de films denk ik. – Carolien

Ah ik heb dat zo achter mij weggesmeten en mijn nicht heeft het zelfs nog gevangen! Da's zoals in de films, he. – Charlotte

Na de ceremonie heb ik dat boeket tijdens het feest weggegooid. Dat ken ik ook van films en tv en boeken en overal waar ge dat hoort. – Veronique

4.12 Inspiratie voor de huwelijksdag

Het diepte-interview werd afgesloten met enkele vragen over het mediagebruik van de respondent. Hierbij werd er nagegaan hoeveel tv de respondent gemiddeld kijkt op een week- en weekenddag en welke genres ze prefereert. Ook werd er gepeild naar de kennis van de respondent over het Amerikaanse televisiehuwelijk. Op de vraag of ze wisten wat de priester zegt op het einde van de viering tegen de bruid en de bruidegom, wisten de meeste respondenten het antwoord, namelijk: 'You may kiss the bride' of 'U mag de bruid kussen'. Ook het gezegde 'something old, something new, something borrowed

and something blue’, herkenden de meeste respondenten van op televisie. Verder werd de bruid ook gevraagd of ze de geanalyseerde films en series uit dit onderzoek had gezien. Alle respondenten hadden minstens één van de genoemde films of series gezien. Afsluitend werd dan één van de belangrijkste vragen van het interview gesteld, namelijk of de respondent dacht dat ze de inspiratie voor elementen van haar trouwdag uit zulke televisie haalde. Het antwoord op deze laatste vraag was verrassend, bijna elke respondent gaf toe om, al dan niet bewust, hier toch enkele dingen van te hebben opgepikt.

Ja, misschien wel. Dat boeket en ja, de openingsdans is ook wel zo’n apart moment. Maar zelfs die viering zo ik heb mij eigenlijk heel die dag een beetje in een film gewaand.. Jawel er waren zo wel wat momenten dat ge u bijzonder voelt en dat ge u in de film waant. – Carolien

Het liedje waarop we zijn binnengekomen, heb ik gepikt van tv. Ik heb dat gehoord bij Astrid in Wonderland. Dat was op een trouw waar zij naar toe ging. En dan heb ik dat liedje opgezocht. Voor de rest ja, ge herkent wel zo dingen in de films, zo de ringen naar voor brengen of zo.. maar dat is ook gewoon in elke huwelijksviering. – Charlotte

Ik denk niets heel specifiek maar zo wel het algemene van.. ik wou echt wel een groot feest met heel veel volk er bij en met eten en dansen, een beetje zoals in de films wel. – Elke

Ja, misschien zo wel dat ik absoluut wilde dat onze papa mij naar het altaar bracht maar ik denk dat dat wel zo het enige is. En dan misschien wel ook zo het ideaalbeeld van zo het prinsesachtige kleeid. – Katrien V.

Ja, niet over het algemeen of dat ik me daar aan vastklamp. Maar zo dat de vader de dochter weggeeft of zo dat binnekomen in de viering, die dingen wel. Bruidsboeket heb ik niet weggesmeten dus dat was niet. Misschien zo het elkaar niet zien op voorhand, die dingen misschien. Onbewust eerder... maar omdat ge dat altijd zo hebt geweten vanuit die films denk ik misschien wel een paar dingen. Ik denk bij mij wel onbewust, maar niet echt bewust. Niet dat ik echt zo die films ga zien om te gaan zien van hoe doen ze dat daar. – Nele

Ja, vooral voor de ceremonie, he, met die witte stoelen en onder zo'n wit prieeltje in de tuin. Ja dus.. maar voor het feest minder denk ik want dat is in de films altijd redelijk klassiek. – Lies

Ja, want eigenlijk was het de bedoeling... Onze ceremonie dat was gepland om dat zo buiten te doen met allemaal witte stoelen en een prieeltje, zoals in de film, op z'n Amerikaans. Maar het was die dag aan 't regenen dus we hebben dat binnen moeten doen. Maar we hebben wel filmmuziek gebruikt zo van de Holiday voor binnen te komen. Ja dus dat kunt ge zeker wel stellen dat een beetje van de film komt. Da's altijd zo schoon, hé, in de film, dan wilt ge dat toch ook, hé. – Stephany

Uit deze antwoorden blijkt toch dat het beeld dat de respondenten hadden van de trouwdag op televisie zeker een rol speelde bij de planning en de beleving van de trouwdag. Ook de attitudes werden duidelijk beïnvloed aangezien respondenten vaak aangaven dat ze vonden dat bepaalde dingen op een bruiloft nu eenmaal zo horen, hoewel ze niet precies wisten waarom ze dit dachten.

In wat volgt wordt er dieper ingegaan op de bevindingen van de interviews. Er wordt gekeken in hoeverre de gebruiken van het Amerikaans televisiehuwelijk geïntroduceerd worden in de Vlaamse trouwdag en in welke maten koppels toch nog vasthouden aan oude tradities. In het 'Reflectie' hoofdstuk wordt door een terugkoppeling naar de theorie getracht een verklaring te geven voor de gevonden resultaten.

5. Discussie en conclusie

5.1 Bevindingen uit de interviews

In wat volgt zullen de belangrijkste bevindingen uit de interviews worden samengevat. Er wordt gekeken welke oude tradities koppels tegenwoordig nog behouden in hun trouwdag en welke rituelen van het Amerikaanse televisiehuwelijk werden overgenomen. Een Vlaamse traditie die alleszins niet echt meer behouden werd, is dat de bruidegom eerst de hand moet gaan vragen aan de familie van zijn toekomstige vrouw. Slechts twee respondent vertelden dat hun man dit gedaan had. Bij de andere bruiden was dit niet het geval, hoewel sommigen dit toch graag anders hadden gezien, omdat ze dit romantisch vinden of omdat ze vinden dat het zo hoort. Dat deze traditie niet veel volgelingen meer heeft is waarschijnlijk het gevolg van het feit dat er tegenwoordig niet meer zozeer zoals vroeger met het verstand getrouwd wordt, maar uit liefde. De meesten gingen bij het huwelijksaanzoek ‘zoals het hoort’ op hun knie en boden een ring of een ander sieraad aan.

Over de datum van het huwelijk waren de meeste bruiden het ook eens. Een groot aantal respondenten koos immers voor een zomermaand en trouwde liefst op een zaterdag, iets wat te verklaren valt uit de Vlaamse folklore, zoals aangehaald in de literatuurstudie. Een voorhuwelijkschieting die vroeger vaker voorkwam in de Vlaamse contreien, werd nu nog vooral gehouden bij respondenten uit de Antwerpse Kempen. Zij hielden dan een kleine receptie voor kennissen en buurtbewoners om hun huwelijk aan te kondigen. Het schieten vond vroeger plaats uit bijgeloof om de kwade geesten te verjagen, nu komt het vooral voor om aan te kondigen dat er een huwelijk zal plaatsvinden.

Wat betreft de getuige waren de meeste bruiden het er over eens dat dit familie moest zijn. Broers en zussen waren de meest voorkomende keuzes om de getuigentaak op zich te nemen. Eén respondent gaf aan dat ze vond dat het de taak is van de getuige om het vrijgezellenfeest te organiseren, omdat dit in films ook zo gaat.

Een gebruik dat is overgewaaid uit Amerika, en dan ook vaak wordt getoond in Amerikaanse films, is het vieren van de vrijgezellendag. Hoewel dit in Vlaanderen vroeger geen algemeen gebruik was, en al zeker niet voor de vrouwen, was er geen enkele respondent die geen vrijgezellenfeest vierde. Sommige deden er zelfs meerdere met verschillende vriendengroepen. Het plannen van dit vrijgezellenfeest werd meestal gedaan door de getuigen en de vriendinnen.

Het plannen van het huwelijk was dan weer iets wat geen enkele respondent graag uit handen gaf. Hoewel ze meestal wel hulp kregen van familie en vrienden, ging het grootste deel toch uit van het koppel zelf. Vooral de bruid nam hierbij het meeste werk op zich, zoals verwacht bij het afbakenen van de populatie voor deze studie. Tegen de verwachtingen in deed geen enkele respondent beroep op professionele hulp, een zogenaamde *wedding planner*. Dit gegeven, dat in veel Amerikaanse films te zien is, kan dus toch nog niet teruggevonden worden bij de Vlaamse bruiden. De belangrijkste redenen hiervoor waren dat de bruiden het liever zelf deden en ook het financiële aspect speelde bij deze beslissing een rol.

In verband met de bruidsjurk zijn de meeste bruiden toch nog vrij traditioneel. Het merendeel van de respondenten koos voor een lang trouwkleed in een witte tint. Iemand verwees hiernaar expliciet als een ‘prinsessenjurk’. Deze beschrijving kan duidelijk gezien worden als een televisieantwoord omdat het zo is dat een huwelijksdag op tv meestal sprookjesachtig wordt voorgesteld met onder andere een bruid met een prachtige witte jurk. Toch waren er hierop ook enkele uitzonderingen want enkele dames besloten om toch niet voor een klassieke jurk te gaan. Twee respondenten kozen voor een witte maar korte jurk, twee anderen hadden een lange, rode jurk, één respondent koos voor een korte blauwe jurk en nog een andere had een korte, witte jurk met zwarte kant. Ook de bruidssluijer is iets dat niet vaak meer voorkomt, slechts één respondent droeg dit tijdens haar bruiloft. Dit toont aan dat niet iedereen vasthoudt aan het stereotype beeld van de klassieke bruid met een wit, lang kleed maar dat bruiden toch ook graag een eigen toets aan de kledij geven. Deze drang naar originaliteit is ook op te merken bij andere elementen van de trouwdag en is toe te wijzen aan de huidige drang naar detraditionalisering. Dat houdt in dat men steeds meer op zoek gaat naar een eigen invulling van tradities en gebruiken en zo tot een persoonlijk resul-

taat te komen (Verlinden, 2009, p. 40). Het was echter opvallend dat de meeste koppels er voor kozen om elkaar nog niet te zien in de bruidskledij voor het huwelijk. Hoewel dit ook in Vlaanderen traditie is, wordt dit gegeven toch ook vaak weergegeven in Amerikaanse films. Eén respondent verwees dan ook expliciet naar films bij de vraag naar waarom ze dit zo wilden doen.

Ook nu nog maken veel koppels gebruik van een zogenaamde suite. Dat houdt in dat de naaste familie en de getuigen een belangrijker deel uitmaken van de dag of zelfs dezelfde kledij of accessoires dragen. Deze suite is iets wat ook vaak gezien wordt in Amerikaanse films, hoewel dit gebruik niet exact wordt gekopieerd. In de films dragen de volwassen bruidsmeisjes immers meestal allemaal dezelfde bruidsjurken en staan ze tijdens het huwelijk opgesteld naast de bruid, iets wat bij geen enkele respondent voorkwam. De mannen daarentegen droegen soms wel hetzelfde kostuum en een corsage die hoorde bij het bruidsboeket. Eén respondent vertelde dan ook dat ze graag had dat de mannen van de suite een corsage droegen omdat ze dit zo op televisie had gezien. De bruidsmeisjes of –jonkers zijn in Vlaanderen ook meestal kinderen en niet van dezelfde leeftijd als de bruid en bruidegom zoals afgebeeld in de televisiehuwelijken. Eén respondent zorgde er wel voor dat haar twee getuigen hetzelfde kleedje droegen.

Wat betreft de huwelijksvoltrekking zelf was het vroeger in Vlaanderen zo dat elk huwelijk eerst voor de wet en vervolgens voor de kerk werd voltrokken. Anno 2013 is het duidelijk dat niet elk koppel dat wilt trouwen dit ook nog voor de kerk wilt doen. De bruiden die dit wel deden, wilden dit vooral omdat ze vonden dat dit er bij hoort. Een andere reden die sommige respondenten opgaven was dat ze het deden om de grootouders te plezieren. De kerkelijke dienst werd bij de meeste koppels wel gepersonaliseerd. Van de zestien respondenten waren er zeven die besloten om niet voor de kerk te trouwen. Zij kozen er dan voor om zelf een ceremonie te maken die de kerkelijke dienst verving. Er waren verschillende redenen voor het afwijzen van een kerkelijk huwelijk maar de belangrijkste was dat de meesten zich niet konden vinden in een mis waarbij de nadruk lag op het geloof. Een andere reden is dat sommigen niet willen trouwen in een kerk en bijgevolg op zoek gaan naar een andere locatie. Een kerkelijke bruiloft wordt echter niet of zelden op een andere locatie

dan de kerk gehouden waardoor een christelijk huwelijk op een andere plaats geen optie is. Voor sommige bruiden was het ten slotte ook gewoon onmogelijk om voor de kerk te trouwen wegens hun geardeheid. Een opvallend gegeven bij deze ceremonies was dat ze vaak plaats vonden in de tuin, iets wat toch ook meestal te zien is in het Amerikaanse televisiehuwelijk. Drie respondenten gaven ook zelf aan dat ze hun inspiratie voor een ceremonie in de tuin van televisie haalden. Voor het leiden van de ceremonie werd bij de meesten beroep gedaan op familie of vrienden. Drie respondenten zochten echter ook professionele hulp, in de vorm van een consulent die hen hielp om de dienst te plannen en deze ook voorging. Het inroepen van professionele hulp bij het voorbereiden van de huwelijksceremonie kan enigszins gezien worden als een vorm van beroep doen op een weddingplanner, hoewel de respondenten dit zelf niet echt zo zagen. Tijdens zo een ceremonie werd meestal het woord gegeven aan familie en vrienden en was er zeer veel persoonlijke inbreng en muziek. Vaak was zo'n dienst een mix van traditie en originaliteit.

Een traditie die overigens bij alle bruiden voorkwam, zowel bij een kerkelijke dienst als bij een vervangende ceremonie, was het binnenkomen in een voorbepaalde volgorde. Eerst kwam de bruidegom met zijn moeder binnen, daarna broers, zussen, getuigen en bruidskindjes en vervolgens de bruid samen met haar vader. Dit wegschenken van de bruid door haar vader vonden vele respondenten een erg belangrijk en mooi moment van de dag. Waarom de respondenten hiervoor kozen was niet altijd duidelijk. Velen noemden dit 'de traditie' maar een ander veelgehoord antwoord was ook dat ze dit bij anderen of op de televisie zo hadden gezien. Ook hier is het dus duidelijk dat hoewel dit een Vlaamse traditie is, de televisie als een sociaal model dient dat een invloed heeft op het verloop van de Vlaamse trouwdag.

Wat ook bij veel bruiloften terugkwam, is het eren van het pasgetrouwde koppel bij het verlaten van de kerk of het gemeentehuis. Vroeger werd er vooral rijst gegooid bij het buitengaan van de kerk maar tegenwoordig mag dit niet overal meer omdat dit steeds moest worden opgekuist. Daarom wordt er tegenwoordig gekozen voor alternatieven zoals het gooien van bloemenblaadjes of het blazen van zeepbellen. Ook in Amerikaanse films wordt vaak getoond dat de bruid en bruidegom bij het verlaten van de kerk overspoeld worden

met een regen van rijst. Ook een erehaag kwam bij sommige respondenten nog voor. Hierbij stonden er dan mensen van de vereniging of werkplaats van de koppels klaar om de bruid en bruidegom te verwelkomen. Voorbeelden hiervan zijn de kindjes van het klasje van wie de bruid de juffrouw was, trommelaars van de jeugdvereniging KSA of een erehaag van skistokken door de vrienden van de skireis.

Alle respondenten vierden hun huwelijk met een avondfeest. Ze vierden ofwel in een feestzaal of huurden een tent om het feest te laten doorgaan. Sommigen kozen voor een klassiek feest waarbij een menu aan tafel werd geserveerd, waar anderen voor een buffet of een frietkraam kozen. De traditionele bruidstaart was niet meer op elk feest van de partij. De openingsdans door het bruidspaar was een gebruik dat wel door alle respondenten in ere gehouden werd. De meesten kozen er na deze dans ook voor om met de ouders en schoonouders te dansen. Deze dans met de ouders is iets wat ook te zien is in het televisiehuwelijk. Het pasgetrouwde koppel werd ook vaak verrast door vrienden of familie met speeches, gedichten of opdrachten, iets wat vroeger ook al voorkwam in Vlaanderen, zoals aangehaald in de literatuurstudie.

Een gebruik dat veel bruiden echter duidelijk van het Amerikaanse televisiehuwelijk hadden overgenomen, was het gooien van het bruidsboeket naar de single dames op het feest. Dit is iets dat vroeger in Vlaanderen niet werd gedaan, maar bij de respondenten uit deze studie was het gebruik toch goed ingeburgerd. Sommigen gaven aan dat ze dit gebruik ook expliciet van op televisie kenden. Indien de bruiden hun boeket niet gooiden was dit meestal omdat ze hun boeket liever nog bij zich wilden houden om het mee naar huis te kunnen nemen.

Alle respondenten lieten overigens hun trouwdag vastleggen op de gevoelige plaat door een, al dan niet professionele, fotograaf. Bij het merendeel van de respondenten kwamen de vrienden ook het huis van het pasgetrouwde koppel versieren. Het ging dan om ludieke versieringen en mopjes zoals folie over het toilet spreiden, de etiketten van het blikvoeder halen, wekkers verstoppen en ballonnen ophangen.

Tijdens het interview werd er ook gepeild naar de kennis van de respondent van de typische Amerikaanse romantische komedies waar een huwelijk in voorkomt. Bijna alle respondenten kenden minstens

één van de geanalyseerde films en series die gebruikt werden als leidraad voor deze studie. Ook op de vraag of ze wisten waarmee de pastoor in de film de ceremonie afsluit, konden de meesten het juiste antwoord noemen, namelijk *'You may kiss the bride'* of iets dergelijks. Dit toont aan dat de respondenten allemaal een redelijke kennis hadden van hoe het er in een Amerikaans televisiehuwelijk aan toe gaat. Ook het gezegde *'Something old, something new, something borrowed and something blue'*, naar wat een bruid volgens het gezegde zou moeten bijhebben op haar trouwdag, kenden de meesten van op televisie en sommigen pasten dit ook effectief toe. Dit kan gezien worden als een illustratie van hoe het televisiehuwelijk een duidelijk voorbeeld stelt voor de Vlaamse trouwdag.

Of de bruiden dan ook effectief dachten dat ze voor sommige aspecten van hun trouwdag inspiratie hadden gehaald uit zulke romantische films, was een vraag waar de meeste respondenten toch positief op antwoordden. Op twee dames na, waren de respondenten het er over eens dat ze bepaalde elementen van hun huwelijk, al dan niet bewust, kenden van op televisie. Als voorbeeld gaven ze dan bijvoorbeeld aan dat hun vader hen naar het altaar bracht, de volgorde voor het binnekomen bij de ceremonie, het brengen van de ringen, een ceremonie in de tuin en het dragen van een wit, lang kleed. Dit zijn zaken die eigenlijk ook vroeger al in Vlaanderen werden gedaan maar voor velen is het niet altijd duidelijk of iets nu een Vlaamse traditie is of een gebruik dat geïntegreerd is dankzij de televisie. De meesten gaven ook aan dat ze ook niet altijd precies wisten waar ze een gebruik nu juist van kenden. Dit aspect kan te wijten zijn aan wat Gerbner (1998, p. 183) *mainstreaming* noemde. Hierbij gaat het wereldbeeld van televisiekijkers die normaal gezien een verschillende kijk op de realiteit zouden moeten hebben, toch steeds meer op elkaar gelijken door het beeld dat televisie hen biedt. In het geval van deze studie gaat het beeld van hoe een Vlaamse huwelijksdag er zou moeten uitzien dus steeds meer gelijken op hoe een Amerikaans televisiehuwelijk er aan toe gaat. Verschillende cultivatiestudies kwamen al tot de conclusie dat het kijken van televisie over het huwelijk er voor zorgt dat men een meer geïdealiseerd beeld gaat hebben over het huwelijk (Signorielli, 1991, p. 146, Segrin & Nabi, 2002, p. 159). Blijkbaar klopt deze relatie dus ook voor het kijken van televisiehuwelijken en een geïdealiseerd beeld van de huwelijksdag zelf, aange-

zien verschillende elementen van het televisiehuwelijk terugkwamen in de huwelijksdag van de respondenten. De Vlaamse trouwdag wordt dan ook steeds meer een mix van eeuwenoude tradities en uitheemse gebruiken die dankzij de televisie in ons wereldbeeld geïntegreerd geraken. Dat is ook hoe de meeste respondenten hun huwelijksdag beschreven: ze hielden vast aan bepaalde tradities die zij zelf leuk vonden maar voor andere zaken lieten ze hun creativiteit de vrije loop gaan en kozen ze voor gebruiken die vroeger niet aan de orde waren, zoals bijvoorbeeld een bruidsjurk in een andere kleur dan wit.

Concluderend kan gesteld worden dat het huwelijk een moment in het leven is dat mensen graag vieren aan de hand van symbolen en rituelen. Vandaag de dag hoeft het huwelijk en alles wat daarbij komt kijken echter niet meer zo strikt alle traditionele stappen te volgen. De huidige individualistische maatschappij wordt gekenmerkt door een zekere detraditionalisering waarbij men steeds meer vrijheid heeft in het maken van keuzes (Verlinden, 2009, p. 40). Er is een shift van het volgen van de vooropgestelde traditionele normen naar het maken van persoonlijke beslissingen met een mix van tradities en eigen inbreng, zo ook in de huwelijksrituelen. Het is duidelijk dat de bruiloft steeds meer een gepersonaliseerd ritueel wordt met een betekenis voor het koppel en hun naasten in plaats van een voorgeschreven traditioneel huwelijk. Een trouwdag wordt steeds meer een toonbeeld van een op maat gemaakte, individuele uiting van de persoonlijke voorkeuren (Verlinden, 2009, p. 41). Hierbij is de invloed van wat men op televisie ziet als sociaal model zeker niet te onderschatten.

5.2 Reflectie

Dit onderdeel zal nagaan in welke mate de resultaten van de diepte-interviews te rijmen vallen met het theoretisch framework van deze thesis. Dit onderzoek probeert een kijk te geven op hoe televisie het beeld van de realiteit en zelfs hoe men zich gedraagt gaat beïnvloeden. Eerder onderzoek zoals dat van Nabi en Sullivan (2001) focuste vooral op de invloed van geweld op televisie op de percepties en attitudes van kijkers, maar deze thesis wou achterhalen of ook specifieke romantische beelden, zoals het televisiehuwelijk, een invloed heeft op hoe Vlaamse bruiden over hun eigen huwelijksdag denken én of ze zich hier ook door laten beïnvloeden in hun eigenlijk gedrag. Deze studie trachtte op enkele verschillende manieren bij te dragen aan het domein van de communicatiewetenschappen, ten eerste door te focussen op specifieke inhoud, namelijk het televisiehuwelijk en ten tweede door te kijken of bruiden in Vlaanderen hier effectief hun attitudes en gedragingen op gaan afstemmen, iets wat dit kwalitatief diepte-onderzoek kan beamen. Dit wil zeggen dat televisie gezien kan worden als een belangrijke bron van inspiratie voor normen, waarden en gedragingen zoals eerder beschreven in de cultivatietheorie, de sociaal-cognitieve leertheorie en de exemplification theorie. Deze theorieën stellen dat televisie gezien kan worden als een belangrijk voorbeeld van hoe de realiteit er uit ziet en dat kijkers hun attitudes en gedragingen hier dan ook op gaan afstemmen.

Dit onderzoek bracht aan het licht dat Vlaamse bruiden, al dan niet bewust, toch heel wat elementen uit de films gebruiken om hun trouwdag in te vullen. Uit de geanalyseerde films werden zes kenmerken van het typische Amerikaanse televisiehuwelijk geselecteerd waarvan in de diepte-interviews werd nagegaan of ze al dan niet hun weg naar de Vlaamse trouwdag hadden gevonden. Vier hiervan komen duidelijk terug in Vlaanderen, namelijk het vrijgezellenfeest, het dragen van iets ouds, nieuws, geleend en blauws, een ceremonie in de tuin en het gooien van het bruidsboeket. Twee kenmerken van het televisiehuwelijk zijn echter (nog) niet geïntegreerd in de Vlaamse trouwdag, namelijk beroep doen op een wedding planner en gebruik maken van volwassen bruidsmisjes en bruidsjonkers die dezelfde

jurken en kostuums dragen en tijdens de dienst opgesteld staan naast de bruid en de bruidegom.

Ook bepaalde Vlaamse tradities bleven behouden, hoewel de respondenten vaak niet wisten waar ze bepaalde gebruiken nu juist van kenden. Bij de vraag waarom respondenten voor bepaalde aspecten kozen werden drie antwoorden vaak gehoord, namelijk: 'Dat hoort zo', 'Dat is zoals op televisie' en 'Dat is traditie'. Deze antwoorden geven aan dat respondenten vaak zelf niet volledig wisten om welke reden ze voor bepaalde rituelen kozen. Deze vaststelling is mogelijk te wijten aan het feit dat deze respondenten behoren tot een generatie die simpelweg is opgegroeid met televisie als een belangrijke bron van informatie. Voor hen biedt de tv een belangrijk voorbeeld van hoe de wereld in elkaar zit door verhalen te vertellen over wat de sociale orde is. De sociale orde geeft een overzicht van de structuren van de samenleving, wat juist en fout is, welke de normen zijn en hoe men zich best gedraagt (Bessant & Watts, 2007, p. 128). Televisie cultiveert met andere woorden hoe het leven er uit zou moeten zien en dit geldt ook voor de huwelijksdag. Dankzij de verhalen die televisie vertelt, leren kijkers immers hoe de wereld in elkaar zit en wat de gangbare normen en gedragingen zijn (Gerbner, 1969, p. 105). Zoals de exemplification theorie oppert zorgt de herhaaldelijke weergave van concepten in de media er voor dat mensen deze aspecten als realistisch gaan beschouwen. Als het televisiehuwelijk met steeds dezelfde herkenbare kenmerken dus herhaaldelijk wordt weergegeven, zorgt dit er voor dat kijkers het voorkomen van deze kenmerken gaan overschatten en dit dus als de norm gaan percipiëren (Zillmann, 2002, p. 35). De respondenten gaven immers bij verschillende zaken aan dat ze dit zo deden omdat ze dit op televisie zo hadden gezien en ook dachten dat dit zo hoorde. Voorbeelden hiervan zijn onder andere dat haar vader haar naar voor begeleidde, het gooien van het bruidsboekje en het houden van een ceremonie in de tuin. Verder stelt de exemplification theorie dat gebeurtenissen makkelijker worden onthouden als ze concreet en emotioneel zijn en als de consequenties duidelijk zijn, iets wat bij een televisiehuwelijk duidelijk het geval is.

Ook wat betreft de trouwdag blijkt de televisie dus een richtlijn te bieden. In hun gedrag laten mensen zich immers leiden door hun percepties over wat juist is (Van den Bulck, 1996, p. 8). Als toekomst

stige bruiden dan herhaaldelijk worden blootgesteld aan het televisiehuwelijk, gaan deze beelden hun perceptie over de ideale huwelijksdag cultiveren. Bovendien geloven mensen dat ook anderen dezelfde percepties en overtuigingen over hoe de wereld in elkaar zit delen. Als de respondenten in de interviews aangaven dat zij vonden dat iets op een bepaalde manier zo hoort, is dit een goed voorbeeld van wat Schutz en Luckmann de *general thesis of the reciprocity of perspectives* noemden (1974, p.60). De bruiden gaven aan dat bepaalde dingen vanzelfsprekend waren op hun trouwdag omdat dit door andere mensen ook zo gezien wordt. Ze geloven met andere woorden dat de kennis die zij hebben over de trouwdag ook door anderen in de samenleving wordt gedeeld. Televisie zorgt door het tonen van een trouwdag die steeds dezelfde kenmerken bevat dat kijkers een zogenaamde *common stock of knowledge* over de trouwdag krijgen. Hier zorgt televisie dus voor de cultivatie van hoe een trouwdag er hoort uit te zien, zoals bleek uit de diepte-interviews. Een voorbeeld hiervan is dat verschillende bruiden hun bruidsboeket achter zich gooiden op hun trouwfeest. Dit gebruik is iets dat in Vlaanderen wordt geïntegreerd dankzij de televisie, toch gaven sommige respondenten aan dat ze vonden dat dit er bij hoort.

Uit de interviews met zestien respondenten is dus gebleken dat de Vlaamse trouwdag een combinatie is geworden van oude Vlaamse tradities en gebruiken uit andere culturen. Daarbij is het belangrijk op te merken dat de respondenten zich niet altijd bewust waren van de oorsprong van de rituelen die ze tijdens hun huwelijksdag aan bod lieten komen. Zo is het wegschenken van de bruid door haar vader een gebruik dat vroeger evengoed in Vlaanderen voorkwam, hoewel sommigen aangaven dit uit de film te kennen. Ook het totaalconcept van een sprookjesachtige huwelijksdag zoals die wordt voorgeschoteld op televisie was iets waar veel bruiden toch hun inspiratie uit haalden. Vooral de evolutie van een kerkelijke dienst die dan ook plaatsvond in een kerk naar een meer vrijzinnige ceremonie op een andere locatie was opmerkelijk. Verschillende respondenten gaven dan ook aan hun inspiratie hiervoor rechtstreeks uit het Amerikaanse televisiehuwelijk te halen. Ook het gooien van het bruidsboeket tijdens het feest en het dragen van *something old, something new, something borrowed and something blue* zijn sprekende voorbeelden van hoe televisie er voor zorgt dat de kijk op de realiteit van kijkers

wordt beïnvloed. Deze gebruiken zijn een duidelijk voorbeeld van de assumptie dat vooral onervaren kijkers vatbaar zijn voor gemedieerde ervaringen. Deze assumptie houdt in dat kijkers die nog geen ervaring hebben met de getoonde beelden deze als realistischer zullen beschouwen en hierdoor gemakkelijker overtuigd zullen zijn dat dit een adequate weergave is van de realiteit (Busselle & Greenberg 2000, p. 262; Valkenburg, 2008, p. 177). De respondenten uit de interviews stapten immers voor de eerste keer in het huwelijksbootje en hadden dus nog geen persoonlijke ervaring met welke rituelen op een trouwdag van belang zijn. Voor deze respondenten waren de bruiden op televisie duidelijk sociale modellen wiens gedrag ze geïnternaliseerd hadden en bijgevolg ook wilden imiteren op hun eigen huwelijksdag, zoals de sociaal-cognitieve leertheorie suggereert (Bandura, 1986). Bovendien zijn de koppels op tv die een typisch Amerikaans televisiehuwelijk hebben meestal erg gelukkig, hun gedrag wordt met andere woorden beloond met positieve consequenties. Dit geeft voor toekomstige bruiden aan dat men door het hebben van deze kenmerken op de trouwdag gelukkig kan worden, een belangrijke reden voor het overnemen van elementen van de huwelijksdag op televisie, zoals bijvoorbeeld een ceremonie in de tuin.

Het is dus duidelijk dat de Vlaamse bruid niet enkel gehoor geeft aan de Vlaamse cultuur maar dat ook Amerikaanse gebruiken steeds meer geïntegreerd worden in de trouwdag en dit dankzij televisie. Er zullen immers niet veel bruiden effectief al eens zelf aanwezig zijn geweest op een bruiloft in Amerika. Overigens hoeft het in er Amerika er ook zo niet aan toe te gaan, het is wat de televisie voorschotelt als de realiteit wat invloed heeft op de kijkers. Het is hierbij belangrijk op te merken dat respondenten zoals eerder gezegd soms niet goed wisten van waar ze bepaalde gebruiken kenden, zoals bijvoorbeeld het gebruik van een suite die in een bepaalde volgorde binnenkomt bij de ceremonie. Sommigen gaven aan dat dit traditie is, anderen kenden dit dan weer vanuit de films. Dit is te wijten aan het feit dat er soms niet zo veel verschil is tussen de televisierealiteit en de echte realiteit (Hirsch, 1981, p. 551, Boeckmann, 1990, p. 17). Het vergelijken van de echte wereld met de televisiewereld en er van uitgaan dat hiertussen sowieso een verschil bestaat, wordt de *Ptolemaïsche redeneerfout* genoemd (Schulz, 1989, p. 140). Bovendien heeft televisie niet altijd de bedoeling noch de verplichting om een

precieze weerspiegeling van de realiteit te geven. Het kan dus zo zijn dat de televisie de realiteit niet weerspiegelt maar het is ook zo dat de werkelijkheid altijd een subjectieve constructie is aangezien iedere persoon een eigen interpretatie geeft aan wat hij ziet (Boeckmann, 1990, p. 17). De subjectieve constructie van de sociale realiteit is dan het gevolg van persoonlijke ervaringen, invloeden van sociale contacten en wat de media representeren. Uit de diepte-interviews van deze studie blijkt toch dat de massamedia, en meer bepaald het medium film, voor een groot deel het beeld van de trouwdag cultiveren.

5.3 Beperkingen en aanbevelingen

Het is belangrijk te weten dat deze studie enkele beperkingen bevat. Ten eerste werd er voor de diepte-interviews gebruik gemaakt van een niet-aselecte steekproef, wat inhoudt dat veralgemenen naar de gehele populatie niet mogelijk is, zoals beschreven staat bij het hoofdstuk over de methode van dit onderzoek. Ten tweede was het aantal respondenten kwantitatief en demografisch beperkt. Er waren zestien deelnemers van de diepte-interviews die enkel afkomstig waren uit de provincies Vlaams-Brabant en Antwerpen. Dit zijn zeker aspecten die bij later onderzoek kunnen uitgebreid worden door gebruik te maken van aselecte steekproeven die zich richten op een bredere populatie uit verschillende provincies. Ook waren de meeste bruiden tussen de 24 en 32 jaar oud. Onderzoek bij andere generaties, bijvoorbeeld bruiden die op latere leeftijd voor het eerst trouwen, kan zeker een interessante invalshoek zijn. Verder werden er in deze studie ook enkel bruiden opgenomen. Het zou zeker ook interessant zijn om verder onderzoek te doen bij bruidegoms om te weten hoe zij over deze thematiek denken. Deze studie richtte zich bovendien alleen op vrouwen waardoor homokoppels dus uitgesloten werden van de populatie, onderzoek bij deze doelgroep zou ook zeker een toevoeging zijn voor het domein. Ten slotte is het ook belangrijk rekening te houden met de gebruikte methode. Bij diepte-interviews komt immers enkel aan het licht wat de respondent zelf wil vertellen, hoewel de respondenten uit dit onderzoek gezien de thematiek zeer eerlijk en enthousiast vertelden over hun trouwdag. Ook is het bij deze vorm van onderzoek mogelijk dat de onderzoeker onbewust de antwoorden van de geïnterviewde kan beïnvloeden, ondanks dat er getracht werd dit ten stelligste te vermijden.

6. Algemeen besluit

Deze studie trachtte te achterhalen welke invloed het Amerikaanse televisiehuwelijk heeft op de traditionele Vlaamse trouwdag. Uit diepte-interviews met zestien respondenten is gebleken dat gebruiken die te zien zijn op televisie wel degelijk meer en meer geïntegreerd worden in het Vlaamse huwelijk. De belangrijkste voorbeelden die respondenten in hun huwelijksdag integreerden waren het hebben van een vrijgezellenfeest, het gooien van het bruidsboeket, het dragen van *something old, something new, something borrowed and something blue* en het houden van een ceremonie in een tuin. Ook bij tradities die vroeger al in Vlaanderen voorkwamen, gaven respondenten soms aan dat ze deze van televisie kenden. Dit geeft aan dat het televisiehuwelijk wel degelijk een grote invloed heeft op het ideaalbeeld van de trouwdag van de Vlaamse bruid, zoals verwacht kon worden uit de cultivatietheorie, de sociaal-cognitieve leertheorie en de exemplification theorie. Het huwelijk zoals het op tv getoond wordt, geeft weer hoe het zou moeten zijn, en de respondenten in deze studie spiegelde zich dan ook aan dit beeld. De Vlaamse trouwdag behoudt dus enerzijds elementen uit het verleden, hoewel de bruid zich vaak niet helemaal bewust was waar dit gebruik juist vandaan kwam, en integreert anderzijds ook gebruiken die de bruid kent van op televisie. Koppels genieten van de vrijheid die ze vandaag hebben om te kiezen welke Vlaamse en Amerikaanse gebruiken ze willen gebruiken voor hun huwelijk. Als conclusie kan dus gesteld worden dat er zeker een invloed is van het Amerikaanse televisiehuwelijk op de Vlaamse trouwdag en dat de media een grote rol spelen in het ideaalbeeld van de bruiloft van de Vlaamse bruid.

7. Bibliografie

- 17th Productions, Alloy Entertainment, CBS Paramount Network Television (Prods.). Schwartz, J., & Savage, S. (Regs.). (2007-..) *Gossip Girl* [Serie]. USA: Warner Bros. Television Distribution.
- Ankaert, L. (2002). Studiedag rond het kerkelijk huwelijk en de huwelijksvoorbereiding in Vlaanderen: rapportering van een onderzoek en reflecties vanuit gezinspastoraal. *Rondom gezin*, 23(1), pp. 36-45.
- Baarda, B., de Goede, J., & Teunissen, M. (2005). *Basisboek kwaliteit onderzoek*. Groningen/Houten: Wolters-Noordhoff.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. New Jersey: Prentice Halls.
- Baran, S. J. (1976). How TV and film portrayals affect sexual satisfaction in college students. *Journalism Quarterly*, 53, pp. 468-473.
- Bessant, J., & Watts, R. (2007). *Sociology Australia*. Sidney: Allen and Unwin.
- Billiet, J. (2005). De selectie van eenheden: steekproeven. In: Billiet, J., & Waage, H. (Reds.), *Een samenleving onderzocht: methoden van sociaal wetenschappelijk onderzoek* (p. 181-220). Antwerpen: De Boeck.
- Boeckmann, K. (1990). Wirklichkeitsverlust durch Medien. *Communications*, 15(1/2), pp. 9-20.
- Boesmans, A. (z.d.). *De hand van je toekomstige vragen*. [20.11.2012, Volkskunde Limburg: <http://volkskundelimborg.be/html/zoeken1.asp?item=3&nummer=26>].
- Bordwell, D., Staiger, J., & Thompson, K. (1985). *The classical Hollywood cinema: Film style & mode of production to 1960*. London: Routledge.
- Bright, K., & Crane, D., & Kauffman, M. (Prods.). en Crane, D., & Kauffman, M. (Regs.). (1994-2004). *Friends* [Serie]. USA: National Broadcasting Channel.

- Burgerlijk Huwelijk. (z.d.). In: Stad Antwerpen. [20.11.2012, Stad Antwerpen:
<http://www.antwerpen.be/eCache/ABE/16/073.Y29udGV4dD04MDMzODgz.html>].
- Busselle, R. W., & Greenberg, B. S. (2000). The nature of television realism judgments: A reevaluation of their conceptualization and measurement. *Mass Communication & Society*, 3(2/3), pp. 249-268.
- Cauchie, R. (1988). Volksvermaak. In: Top, S. (Red.), *Verliefd verloofd getrouwd: huwelijksgebruiken in Vlaanderen en Wallonië vroeger en nu* (pp. 75-84). Sint-Niklaas: Agora/Standaard Boekhandel.
- Columbia Pictures Corporation, Dee Gee Entertainment & IMF Internationale Medien und Film GmbH & Co Productions (Prods.) en Shankman, A. (Reg.). (2001). *The Wedding Planner* [Film]. USA: Indies Film Distribution.
- Darren Star Productions, Home Box Office & Sex and the City Productions (Prods.) en Star, D. (Reg.). (1998-2004). *Sex and the City* [Serie]. USA: CBS Television Distribution.
- De Bleeckere, S. (2009). The image of marriage as a postmodern drama in cinema. *Intams review*, 15(1), pp. 3-11.
- De Fleurquin, L. (18.01.2012). Zijn doopsels en huwelijken van een rent-a-priest geldig? *Kerk en leven*, p. 17.
- De Jager, J. (2009). *Vrijen en trouwen*. [11.12.2012, Rituelen en tradities: <http://www.jefdejager.nl/trouwen.php>].
- De Joode, T. (1977). *Folklore in het dagelijkse leven. Gewoonten en gebruiken in de lage landen*. Alphen aan de Rijn: Sijthof.
- De Vos, I. (2000). *Survey onderzoek*. [11.02.2013, Hogeschool Gent: <http://habe.hogent.be/stat/default2.html>].
- Feldman, S. (2005). *Ontwikkelingspsychologie*. Amsterdam: Pearson Education Benelux.
- Fox 2000 Pictures & Spyglass Entertainment (Prods.) en Fletcher, A. (Reg.). (2008). *27 dresses* [Film]. USA: Twentieth Century Fox.
- Fox 2000 Pictures & Regency Enterprises (Prods.) en Winick, G. (Reg.). (2009). *Bride Wars* [Film]. USA: Twentieth Century Fox.

- Glasbergen, S. (15.09.2010). *Trouwtraditie: kousenband gooien!* [09.12.2012, The Perfect Wedding: <http://www.theperfectwedding.nl/blog/1106/trouwtraditie-kousenband-gooien>].
- Gerbner, G. (1969). Toward 'cultural indicators': The analysis of mass mediated message systems. *AV Communication Review*, 6, pp. 85-108.
- Gerbner, G., & Gross, L. (1976). Living with television: the violence profile. *Journal of communication*, 26, pp. 173-199.
- Gerbner, G. (1998). Cultivation analysis: an overview. *Mass communication and society*, 1(3/4), pp. 175-194.
- Hawkins, R.P., & Pingree, S. (1982). Television's influence on social reality. In Pearl, D., Bouthilet, L., & Lazar, J. (Red.), *Television and behavior: Ten years of scientific progress and implications for the eighties* (pp. 224-247). Washington, DC: U.S. Government Printing Office.
- Hawkins, R.P., & Pingree, S. (1990). Divergent psychological processes in constructing social reality from mass media content. In: Signorielli, N., & Morgan, M. (Reds.) *Cultivation Analysis: new directions in media effects research* (pp. 35-50). Newbury Park: Sage.
- Hijmans, E., & Kuyper, M. (2007). Het halfopen interview als onderzoeksmethode. In Lucassen, P.L. & Oldelartman, T.C. (Reds), *Kwalitatief onderzoek: praktische methoden voor de medische praktijk* (pp. 43-50). Antwerpen: Standaard Uitgeverij.
- Hirsch, P. M. (1981). The 'scary' world of the nonviewer and other anomalies: a reanalysis of Gerbner et al.'s findings on cultivation analysis. In: Cleveland Wilhoit (Red.) *Mass communication year-book nr. 3* (pp. 369-673). London: Sage publications.
- Huwelijksrituelen. (15.03.2009). In: *Mens en gezondheid*. [19.11.2012, Mens en gezondheid: <http://mens-en-gezondheid.infonu.nl/relatie-en-huwelijk/33420-tradities-bij-een-huwelijk-van-stadhuis-tot-huwelijksnacht.html>].
- Jacobs, L. (1988). Rituelen voor en na het huwelijk. In: Top, S. (Red.), *Verliefd verloofd getrouwd: huwelijksgebruiken in Vlaanderen en Wallonië vroeger en nu* (pp. 60-66). Sint-Niklaas: Agora/Standaard Boekhandel.

- James, L. (1995). *Wedding Ceremony*. [25.02.2013, Celebrate intimate weddings: <http://www.celebrateintimateweddings.com/ceremony1.html>].
- Johnson, K., & Holmes. (2009). Contradictory messages: a content analysis of hollywood-produced romantic comedy feature films. *Communication quarterly*, 57(3), pp. 352-373.
- Kluveld, A. (2007). De laatste keer: Traditie, betekenis en verbeelding van de bachelor party. *Armada*, 47, pp. 61-68.
- Koninklijke federatie van het Belgisch Notariaat. (z.d.). *Wettelijke huwelijksvoorwaarden*. [26.11.2012, Portaal Belgium.be: <http://www.belgium.be/nl/familie/koppel/huwelijk/voorwaarden/>]
- Kustermans, K. (2003). *Wij gaan trouwen*. Tielt: Lannoo.
- Lauvrijs, B. (2007). *Een wereld vol bijgeloof. Van abracadabra tot de zwarte kat*. Antwerpen: Standaard Uitgeverij.
- Leenaarts, B. (28.05.2012). *Rozeblaadjes uitstrooien op je bruiloft*. [07.12.2012, The Perfect Wedding: <http://www.theperfectwedding.nl/blog/1838/rozenblaadjes-strooien-bruiloft-ouderwets/>].
- McDonough, C. (20.01.2012). *Real Catholics don't get married outside*. [09.12.2012: The Huffington Post: http://www.huffingtonpost.com/cara-mcdonough/real-catholics-dont-get-m_b_1212979.html].
- McGhee, P., & Fruch, T. (1980). Television viewing and the learning of sex-role stereotypes. *Sex roles*, 6(2), pp. 179-188.
- McIntyre, K. (z.d.) *History of the white wedding dress*. [27.11.2012, From times past: <http://www.fromtimespast.com/wedding.htm>].
- McQuail, D. (2002). *McQuail's reader in mass communication theory*. London: Sage Publications.
- Morgan, M., & Signorielli, N. (1990). *Cultivation analysis: Conceptualization and methodology*. Newbery Park, CA: Sage.
- Mortelmans, D. (2007). *Handboek kwalitatieve onderzoeksmethoden*. Leuven: Acco.
- Nabi, R.L., & Sullivan, J.L. (2001). Does television viewing relate to engagement in protective action against crime ? A cultivation analysis from a theory of reasoned action perspective. *Communication Research*, 28 (6), pp. 802-825.

- New Line Cinema, BenderSpink & Spring Creek Productions (Prods.) en Luketic, R. (Reg.). (2005). *Monster-in-Law* [Film]. USA: New Line Cinema.
- New Line Cinema, Tapestry Films & Avery Pix (Prods.) en Dobkin, D. (Reg.). (2005). *Wedding Crashers* [Film]. USA: Metropolitan Filmexport.
- Nikken, P. (2010). Kinderen en film: zorg of zegen? *Kind en adolescent*, 31(6), pp. 51-61.
- Peeters, K.C. (1962) *Het Vlaamse volksleven*. Hasselt: Heidelberg.
- Pingree, S., & Hawkins, R. (1981). U.S. Programs on Australian television: the cultivation effect. *Journal of communication*, 31, pp. 97-105.
- Ploch, T., & van Zwieten, M.C.B. (2007). Kwalitatief onderzoek. In: Ploch, T., Juttman, R.E., Klazinga, N.S., & Mackenback, J.P. (Reds.), *Handboek gezondheidszorgonderzoek* (pp. 77-87). Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Rock, P. (1975). *Vrijen en trouwen in de kunst*. Tiel: Lannoo
- Scheurs, M. (2006). Autonomie, een humanistisch pleidooi. *Filosofie en praktijk*, 27(2/3), pp. 1-13.
- Schulz, W. (1989). Massenmedien und die Realität, die ‘Ptolemaïsche’ und die ‘Kopernikanische’ Auffassung. *Kölner Zeitschrift für Soziologie und Sozialpsychologie*, 30, pp. 135-149.
- Schutz, A., & Luckmann, T. (1974). *The structure of the life-world*. London: Heinemann.
- Segrin, C., & Nabi, R. L. (2002). Does television viewing cultivate unrealistic expectations about marriage? *Journal of Communication*. 52(2), pp. 247-263.
- Shanahan, J., & Morgan, M. (1999). *Television and its viewers. Cultivation theory and research*. Cambridge: University Press.
- Shapiro, J., & Kroeger, L. (1991). Is life just a romantic novel? The relationship between attitudes about intimate relationships and the popular media. *The American journal of family therapy*, 19(3), pp. 226-236.
- Signorielli, N. (1991). Adolescents and ambivalence toward marriage: a cultivation analysis. *Youth society*, 23, pp. 121-149.
- Smit, M., & Verdonchot, S. (2010). *Onderzoeksvragen die bijdragen aan leren en verandering*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

- Snizek, T. (2005). Is it our day or the bride's day? The division of wedding labor and its meaning for couples. *Qualitative sociology*, 28(3), pp. 215-234.
- Spence, P., Westerman, D., & Lachlan, K. (2009). Telepresence and the exemplification effects of disaster news. *Communication studies*, 60(5), pp. 542-557.
- Strouken, I. (2009). *Bruidsuikers en wittebroodsweken: Over het huwelijk*. Zwolle: Waanders Uitgevers.
- Top, S. (1977). *Huwelijksgebruiken in Brabant*. Brussel: Universitaire faculteiten Sint-Aloysius.
- Valkenburg, P. (2008). *Beeldschermkinderen: theorieën over kind en media*. Amsterdam: Boom.
- Van de Walle, R. (1988). Enkele folkloristische aspecten van het huwelijk in Vlaanderen. In: Top, S. (Red.), *Verliefd verloofd getrouwd: huwelijksgebruiken in Vlaanderen en Wallonië vroeger en nu* (pp. 29-40). Sint-Niklaas: Agora/Standaard Boekhandel.
- Van den Berg, M. (1988). Vrijen en trouwen in de Vlaamse literatuur. In: Top, S. (Red.), *Verliefd verloofd getrouwd: huwelijksgebruiken in Vlaanderen en Wallonië vroeger en nu* (pp. 99-114). Sint-Niklaas: Agora/Standaard Boekhandel.
- Van den Bulck, J. (1996). *Kijkbuis kennis* [Doctoraatsthesis]. Leuven: Katholieke Universiteit Leuven.
- Vandenbroeke, C. (1986). *Vrijen en trouwen: van de middeleeuwen tot heden*. Brussel: Elsevier.
- Vandersmissen, M. (20.03.2001). *Interview: Rent-a-priest van Rudy Borremans en Norbert Bethune bestaan een jaar*. [03.04.2013: De Standaard
Online:
http://www.standaard.be/artikel/detail.aspx?artikelid=DST20032001_010].
- Veelgestelde vragen over het huwelijk (z.d.). In: *Gezinspastoraal*. [03.04.2013, http://www.gezinspastoraal.be/293/#vraag_23].
- Verduin, T. (11.10.2002). *Vrijwillige steekproef*. [11.02.2013, Universiteit Leiden: Een lexicon van methoden en technieken termen uit de propedeutische fase, <http://www.leidenuniv.nl/fsw/psychologielexicon/index.php3-c=56.htm>].

- Verlinden, A. (2009). Rites of passage in an individual society: Personal wedding rituals in Flanders. *Intams review*, 15(1), pp. 37-43.
- Vincke, J. (1999). *Sociologie: een klassieke doch hedendaagse inleiding*. Gent: Academia Press
- Vissers, P. (28.02.2012). *Vrouw vraagt man op schrikkelidag*. [20.11.2012, Trouw.nl: <http://www.trouw.nl/tr/nl/5009/Archief/archief/article/detail/3206221/2012/02/28/Vrouw-vraagt-man-op-schrikkelidag.dhtml>].
- Wallace, C. (2004). *All dressed in white: The irresistible rise of the American wedding*. Essex: Penguin Books.
- Ward, L. (2002). Does television exposure affect emerging adults' attitudes and assumptions about sexual relationships? Correlation and experimental confirmation. *Journal of youth and adolescence*, 31, pp. 1-15.
- Warner Bros. Pictures, Legendary Pictures & Green Hat Films (Prods.) en Philips, T. (Reg.). (2009). *The Hangover* [Film]. USA: Warner Bros. Pictures.
- Wexman, V. (1993). *Creating the couple: Love, marriage and Hollywood performance*. New Jersey: Princeton University Press.
- Williams, D. (20.07.2007). *Something old, new, borrowed and blue*. [09/12/2012, Yahoo! Voices: <http://voices.yahoo.com/wedding-traditions-ideas-something-old-borrowed-364753.html>].
- Zillmann, D. (1999). Exemplification theory: Judging the whole by some of its parts. *Media & Psychology*, 1, pp. 69-94.
- Zillmann, D. (2002). Exemplification theory of media influence. In: Bryant, J., & Zillmann, D. (Eds.), *Media effects: Advances in theory and research* (pp. 19-41). Mahwah, NJ: Erlbaum

8. Bijlagen

8.1 Bijlage 1: Topiclijst interviews

Demografische gegevens

- Naam
- Geboortedatum
- Woonplaats
- Trouwdatum
- Naam man
- Hoe hebben jullie elkaar leren kennen?
- Hoe lang samen voor huwelijk?

Vorbereiding huwelijk

- Kan je beschrijven hoe het huwelijksaanzoek werd gedaan?
  - Waar haalde hij/zij de inspiratie om dit zo te doen?
- Kreeg je een verlovingsring?
- Heeft hij op voorhand aan jouw familie toestemming gevraagd om jouw hand te vragen?
  - Zo ja: waarom? vond je dit belangrijk?
- Hoeveel tijd zat er tussen je huwelijksaanzoek en de eigenlijke trouwdatum?
  - Waarom zat er zoveel tijd tussen?
  - Praktische redenen? Bijgeloof?
- Waarom kozen jullie voor jullie trouwdatum?
- Wie heeft er geholpen bij het plannen van je huwelijk en waarom?
  - Verloofde
  - Familie, vrienden?
  - Professionele hulp?
    - Indien niet: waarom niet?
- Bij welke aspecten hebben ze jou geholpen?
- Wie was je getuige?

- Waarom koos je voor deze persoon?
- Welke taken verwachtte je van deze persoon?
  - Waarom?

Vrijgezellenfeest

- Heb je een vrijgezellenfeest gehad?
- Wie organiseerde dit?
- Wanneer ging dit door?
- Wat heb je gedaan?
- Waarom wou je (g)een vrijgezellenfeest?
- Heb je eventueel andere dingen gedaan zoals een voor-huwelijksschieting of een verlovingsreceptie?

Bruidskledij

- Wie heeft er geholpen bij het uitkiezen van de trouwjurk en waarom?
  - Verloofde
  - Familie/vrienden
  - Professionele hulp
    - Indien niet: waarom niet?
- Kan je je bruidsjurk beschrijven?
- Had je een bruidssluier?
  - Waarom (niet)?
- Wist je al ongeveer welke jurk je wou?
  - Waar haalde je je inspiratie voor deze jurk?
- Ken je het gezegde something old – something new-something borrowed – something blue and a sixpence in your shoe?
  - Zo ja:
    - Van waar ken je dit?
    - heb je hiermee rekening gehouden op je trouwdag?
      - Zo ja: waarom? En op welke manier? Waar haalde je je inspiratie om dit te doen?
- Had je een bruidsboeket?
- Kan je dit boeket omschrijven?

- Waarom koos je voor dit boeket?
- Hadden de mannen een corsage met een bloem uit het boeket?
  - waarom?
- Wat heb je na de ceremonie gedaan met je boeket?
  - Indien over de schouder gegooit: waarom? Waar haalde je je inspiratie om dit te doen?

Huwelijksvoltrekking

- Ben je voor de kerk getrouwd?
  - Ja:
    - Waarom?
    - Was de kerkelijke plechtigheid op enige manier gepersonaliseerd?
    - Kan je een beschrijving geven van hoe het er aan toe ging?
  - Nee:
    - Was er sprake van een ander soort ceremonie?
- Indien een andere ceremonie:
  - Waar vond deze ceremonie plaats?
  - Kan je een beschrijving geven van de locatie?
    - Versiering, details, omgeving, ..
  - Kan je een beschrijving geven van het verloop van deze ceremonie?
  - Wie heeft er geholpen met de voorbereiding van deze ceremonie?
    - Waarom deze persoon?
- Gebeurde er iets speciaal bij het buitenkomen bij de kerk/stadhuis?

- Hoe kwamen jullie de kerk/ceremonielocatie binnen?
  - Bepaalde volgorde
  - Weggeschonken door vader?
    - Waarom?
    - Waar haalde je je inspiratie om dit te doen?
- Hadden jullie bruidsmisjes en –jonkers?
  - Hoeveel?
  - Wie?
  - Hadden zij een speciale rol tijdens de ceremonie?
    - Welke?
    - Waarom?
  - Hadden zij bepaalde kledij aan?
    - Waarom? Waar haalde je jouw inspi voor deze keuze?

Feest

- Kan je een beschrijving geven van hoe je feest verliep?
- Waar vond het feest plaats?
  - Waarom deze locatie?
- Openingsdans en vermenigvuldigen met de familie?
  - Waarom?
- Waren er nog speciale elementen?
  - Welke? Waarom?

Andere tradities

- Hadden jullie een fotograaf?
- Hadden jullie andere tradities die eventueel in jullie dorp of familie belangrijk zijn?
- Hadden jullie vernieuwende of persoonlijke elementen?
  - Zo ja: de welke en waarom?

Na de trouw

- Werd jullie huis of auto versierd?
  - Zo ja: wie en hoe?
- Gingen jullie op huwelijksreis?

Mediagebruik

- Hoeveel uur kijk je op een gemiddelde weekdag naar tv?
- Hoeveel uur kijk je op een gemiddelde weekenddag naar tv?
- Welke genres kijk je graag?
  - Kan je een voorbeeld van een film geven die je erg leuk vindt?
  - Vindt je deze realistisch?
- Weet je wat de pastoor meestal zegt in romantische films om de huwelijksceremonie af te sluiten?
  - I now pronounce you husband and wife, you may kiss the bride
- Heb je volgende films/series gezien?
  - 27 dresses
  - Bride wars
  - Monster in law
  - The hangover
  - The wedding planner
  - Wedding crashers
  - Friends
  - Gossip girl
  - Sex and the city?
- Zou je zeggen dat je de inspiratie voor sommige dingen van je trouwdag uit deze romantische films haalde?
  - Welke?
- Wil je zelf nog iets vertellen of toevoegen?

BEDANKT!!

8.2 Bijlage 2: Toestemmingsformulier

Hierbij geef ik, ...,
toestemming aan Kaat Van Dingenen, om gebruik te maken van de
gegevens uit het diepte-interview waaraan ik vrijwillig deelneem.
Deze gegevens zullen verwerkt worden in de masterproef van de
onderzoekster onder begeleiding van professor Jan Van den Bulck.
Ik verklaar hierbij op voor mij duidelijke wijze ingelicht te zijn over
de aard, de methode en het doel van het onderzoek. Ik verklaar dat ik
bereid ben om de vragen naar mijn vermogen en eerlijkheid te be-
antwoorden.

Ik wens dat mijn gegevens anoniem worden opgenomen
zodat mijn naam niet in de thesis wordt vermeld. (aankruisen indien
gewenst)

Datum: .....

Handtekening deelnemster:

Handtekening onderzoekster:

